

XXIV.

ANUARUL

școalei civile de fete cu internat și drept de publicitate

a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“

din Nagyszeben (Sibiiu),

pe anul școlar 1909/1910

publicat de

Dr. VASILE BOLOGA

director.

-
- Cuprinsul: 1. Cum să studiem? de prof. Victor Stanciu.
2. Știri școlare.

NAGYSZEBEN (SIBIIU),

Tiparul tipografiei arhidiecezane.

1910.

PROGRAM

pentru

încheierea solemnă a anului școlar 1909/1910

la școala civilă de fete a Asociațiunii.

Marți în 28 Iunie st. n. 1910 dela 11—12 ore a. m.

în sala festivă a Muzeului Asociațiunii.

1. L. Cherubini: „**Blanche de Provence**“, cor pentru două voci de sopran și una de alt cu acompaniament de pian.
2. C. Chovân: „**Lugojana**“ la pian (p. patru mâni).
3. W. A. Mozart: „**Sonata XII. D-dur**“.
4. St. O. Iosif: „**Icoane din Carpați**“. — Recitare.
5. D. G. Kiriac: „**Frunzuliță de doi nuci**“, cântec popular aranjat pentru trei voci egale cu acompaniament de pian, de Liviu Tempea.
6. Fr. Hünten: **Rondo**.
7. I. Murășian: „**Capriciu Fis-moll**“.
8. O. Goga: „**Străinul**“. — Recitare.
9. Tudor cav. de Flondor: „**Somnoroase păsărele**“, poezie de M. Eminescu, melodia aranjată pentru trei voci egale cu acompaniament de pian, de Liviu Tempea.

Oaspeții sunt bineveniți!

MEMORANDUM

TO : [Illegible]

FROM : [Illegible]

SUBJECT : [Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

Cum să studiem?

Sub titlul «Cum să studiem» dau luminii tiparului 4 scrisori, pe care un instructor Lazar le-a scris elevului său trecut în gimnaziu. În ele instructorul Lazar, astăzi profesor la un gimnaziu public, dă lui Ionel povețe cu privire la munca ce trebuie să o îndeplinească afară de școală: cum să studieze acasă. Despre munca ce trebuie să o facă elevii afară de școală la noi nu se prea îngrijesc, deși elevul partea cea mai mare a zilei o petrece afară de școală. Independența spiritului nu se poate forma în școală, unde elevul e condus și are însemnat drumul ce trebuie să-l urmeze ca să învețe. În școală profesorul nu se poate ocupa de fiecare elev în parte, căci e împedecat de numărul cel mare al școlărilor. Creșterea din casă, unde se poate cunoaște mai bine caracterul și capacitățile elevului, ar trebui să vie în ajutorul școlii. Mulți studenți nu pot face progrese în studii, nu doar că ar fi lipsiți de inteligență, că ar fi spirite tâmpite, ci fiindcă nu știu ce e școala, ce vrea școala și cum trebuie să învețe lecțiile acasă; nu știu că școala e un loc unde li-se împărtășește o parte a cunoștințelor pe care omenimea a câștigat-o în lungul vremii prin multe experiențe și cred că școala e un loc de chin, unde are câteva cărți, ca să le studieze în decurs de un an, și că studiatul cărților e să știi spune de rost toate cuvintele tipărite. Cei mai mulți studenți nu știu să caute rostul adevărat al lecțiilor, să înțeleagă fondul real al celor scrise în o lecție, descriu un obiect sau fenomen al naturii cu cuvintele cărții, fără să se gândească să-și amintească experiențele proprii, nu au

grozava cutezanță de a descrie cu cuvintele lor un obiect sau fenomen cunoscut. Munca independentă a spiritului e redusă în felul acesta și școala, în împrejurările de acum, nu e în stare să o trezească și să o înmulțească. Însă dacă ar studia fiecare elev cu înțelegere, dacă munca extrașcolară ar fi condusă în direcție sănătoasă, ușor am putea înlătura acest rău al școlii publice: stânjinirea independenței și originalității spiritului prin bovizarea fără rost a lecțiilor. Dintre numeroasele epistole scrise de profesorul Lazar elevului său Ionel, am ales următoarele 4, deși și în alte epistole — pe care nu le public fiind prea multe note intime în ele — încă sunt multe sfaturi de folos, sfaturi pe care le aude oricine în școală și nu ar fi rău de s'ar putea urma cel puțin o parte din ele și așa nu am vrut să mai sporesc numărul epistolelor. Scrise în fuga condeiului, precum se vede din manuscris, ele nu au fost destinate publicității și așa micile lacune vor fi trecute cu vederea. Las să urmeze epistolele:

I.

Peleş, 7 Septembrie 1890.

Iubite Ionele,

M'am bucurat foarte mult de epistola trimisă, căci din ea pot să văd că inima ta nu s'a schimbat, depărtarea la care ești nu ți-a depărtat și inima dela mine. Aceasta mi-e o mângăere, căci în 6 ani cât am fost lângă tine ca părinte sufletesc, ca instructor, am avut și zile grele, în care a trebuit să arăt că aș fi supărat de un lucru care nu ți-l-ai isprăvit, au fost multe zile în care te-am dojenit și pedepsit și credeam că tu nu ești încă în stare să înțelegi că toate câte ți-le-am făcut din iubire le-am făcut. Ce interes aș fi avut eu să mă port câte odată mai strict cu tine, dacă nu acela de a te sili să faci numai bine, să înveți pentru viață. Ar fi destul de tristă soarta noastră a instructorilor, dacă cea mai sinceră iubire, ce se manifestă de

multeori chiar în dojeni și pedepse, pe care nime nu le aplică bucuros, ar fi privită de răutate. Chiar aseară mă cugetam că tu nu mă vei fi priceput și mi-s'a așternut un fel de greutate pe suflet, care mi-a ridicat-o epistola ta de azi dimineață. Dacă cineva ar fi stat lângă tine 6 ani, chiar să nu fi avut legăturile sufletești care le-am avut noi, nu cred că s'ar fi despărțit fără păreri de rău și că nu i-ar cădea greu chiar și gândul că-l dai uitării.

Am primit de vre-o 3 zile și ilustrata cu școala la care ești dar credeam că ai trimis-o îndemnat de alții, nu din îndemnul tău propriu, și am așteptat alte semne de viață. Îmi pare bine că pot să-ți scriu și că în epistole pot să-ți mai spun unele lucruri care cred că-ți vor fi de folos.

Îmi scrii că alții știu mai mult decât tine și că nu-i vei putea ajunge niciodată. Să nu crezi că tu nu vei putea fi odată ca ei; să nu desperezi. Te vei sili, vei studia mai mult și vei repara lacunele trecutului, dacă peste tot poate fi vorba de ele. Eu sunt de părerea că tu numai îți închipui că ai ști mai puțin decât alții; te simți străin și te sfiești să răspunzi la întrebările profesorului. Deși prin faptul că ai lua și tu parte la munca comună răspunzând la întrebări, ai căpăta o încredere care ți-ar fi de folos viața întreagă. Profesorul nu întreabă lucruri care nu le putești ști; el ia în considerare capitalul de cunoștințe ce-l aveți și capitalul acesta vrea să-l fructifice, să-l facă mai mare. Nu îmi vine a crede că sunt lucruri pe care nu le-ai înțelege. Școala niciodată nu cearcă să dea unui om mai multe cunoștințe decât poate înțelege la vârsta în care se află.

Toate relele de care te plângi sunt mai mult feții închipuirii tale. Nu ai destulă *încredere* în puterile tale proprii, sau trebuie să presupun că nu ai fost destul de atent la lecții, sau că, neînțelegând un lucru, nu ai mai avut curajul să urmărești lecțiile. Mi-aduc aminte că și eu făceam așa, nu înțelegeam câte odată un singur cuvânt și cercam să mi-l explic, rămâneam la cuvântul sau fraza neînțeleasă și, când mă trezeam, nu mai înțelegeam ce spunea profesorul, nu mai știam firul ideilor. Vedeam cum alții de seama mea puteau să răspundă, să întrebe, vedeam că înțeleg lucrurile pe care eu nu le înțelegeam și-mi

închipuiam că toți sunt mai bine pregătiți decât mine. M'a cuprins un fel de desperare, care mi-a făcut mult rău. Mă cugetam: pe colegii mei și așa nu-i voiu mai putea ajunge, înzădar m'aș mai silii. Nnicicând nu e prea târziu să repari ceva, numai să ai destulă încredere în puterile tale proprii și să ai voie de muncă, voință tare și ambițiunea de a fi ca și ceilalți. Cred că nu te vei lăsa amăgit, căci și tu ești cel puțin tot așa de bun ca și ceilalți colegi ai tăi. Fii atent la tot ce vi-se explică în școală și să ai credința că nu se spun lucruri care trec peste înțelegerea ta. Dacă totuș se întâmplă să nu înțelegi ceva acum la începutul anului, lasă până mai târziu și treci peste ele. Ascultă fiecare cuvânt ce se spune în școală. Poți să întrebi, să rogi profesorul să explice lucrurile care în explicare vin de multeori și nu le înțelegi. Lecțiile profesorului se fac ca să vă ajute la înțelegerea unor lucruri pe care nu le știți, așa că dacă nu înțelegi ceva, poți ruga profesorii tăi să-ți explice încă odată și fii sigur că o vor face. De ce m'ai întreat și nu ți-am răspuns în timpul cât ți-am fost eu instructor? Profesorii tăi de acum încă nu sunt mai răi decât mine. Primul sfat ce ți-l dau e să nu desprecizi, să ai încrederea că tu încă poți să înveți ca alții, că nimeni nu cere dela tine mai mult decât aceea ce poți face.

Scrie-mi despre orice nedumerire ai aveà, căci eu voiu face tot ce-mi stă în putință ca să te ajut. Îți dorește spor și voie bună la lucru

al tău

Lazar.

II.

P e l e ș , 16 Septemvrie 1890.

Dragă Ionele,

Îmi pare că tu nu ai înțeles epistola mea din rândul trecut. Nu crede că școala vrea să te chinuiască punându-ți o povară pe care nu o poți suportă. Nimeni nu cere dela tine mai mult decât poți face. Să faci numai tot ce poți și nu vei fi cel din urmă. Să ascuți tot ce se spune în clasă, să fii atent și atunci e deajuns. Ce nu se explică în școală, nu cere nimeni să știi.

Când studiam și eu, încă eram de credința că la școală se cere să învățăm ce e în carte și să spunem de rost din

cuvânt în cuvânt tot ce e în ea. Nu priviam școala ca o pregătire pentru viață. Școală în mintea noastră de atunci, nu însemnă altceva, decât a avea un controlor: profesorul, care pune la cântar și însemnă cu una dintre cele 5 cifre munca noastră de a ști pe din afară o carte. O muncă care o poate face oricine și singur. Nu știam că școala e locul unde trebuie să învățăm și cartea e numai un ajutor, care ne face repetiția celor învățate în școală, sau în cazul cel mai rău când se cere și în școală să învățăm o carte pentru un anumit studiu, nu știam că cartea mi-e un profesor care îmi povestește, de câteori vreau, toată lecția.

Ar fi mai bine dacă nu ar trebui să învățăm nimic acasă și din carte, ci tot numai în școală și așa am și putea face, dacă nu ar fi în școlile publice atâția elevi cu atâtea însușiri și calități. Unii pot să învețe mai curând lecțiile, alții le pot aprofunda mai bine, și iar alții pot ține mai bine în memorie ce au învățat odată, așa că trebuie să fie un ajutător și celor mai buni și celor mai slăbuți, ca să le stea la dispoziția tuturor atâta timp de cât numai are cineva trebuință. Un astfel de ajutor e cartea și profesorul, ca să fie uniformitate în lecții, de multeori e silit să se fie de manualele de învățământ și să explice după carte, dar nici odată nu e iertat să credem că școala are de scop pregătirea și mântuirea materialului din cărți.

Nu sunt cărțile ca să le învățăm pe dinafară, ci ca să ne amintească, de câteori numai vrem, ceea ce am învățat în școală despre lucrurile și raporturile din natură, legile și ideile descoperite de mintea omenească. Școala ne dă într'un mănunchiu tot ceea ce a adunat mintea omenească în decursul vremilor, tot ce a putut omul să cetească din cartea greu de descifrat a naturei. Tot ce învățăm în școală are și un fond real în natură și de câteori auzim sau învățăm ceva, trebuie să ne gândim la acest fond real, să cercăm a-l înțelege și atunci mirrea noastră s'a îmbogățit cu cunoștințe care rămân, nu se șterg. Așa că esența învățatului lecțiilor din școală nu e forma în care ni-se spun, nu cuvintele, ci sămburele, fondul real și înțelegerea acestui sămbure. — De câteori auzim că cineva a învățat o poezie, cei mai mulți se gândesc la câteva vorbe rimate în cuvinte sunătoare, la câteva strofe pe care le poate recita. — E

cu totul altceva poezia decât vorbe rimate, ea încă trebuie să aibă un fond real și, când o învățăm, în primul rând trebuie să cercăm să-i înțelegem fondul real: *frumosul* și, dacă i l-am înțeles, știm poezia și fără să o putem recita. De multeori înțelegerea unei poezii sau, cum am zice *acum*, învățarea ei cere tot atâta sbuciumare ca și înțelegerea unei teme matematice, de multeori chiar mai multă, cere anumite stări și pregătiri sufletești. Invățând cu minte o poezie, prin înțelegerea ei, chiar fără memorizare, sufletul se lărgeste, capătă avânt și mlădiere, învățând numai cuvinte sunătoare și ritm săltăreț ne încărcăm sufletul cu un balast, care se va desprinde de noi în decursul vremii fără a ne lăsa vre-o urmă, fără a ne fi făcut mai buni. — Sufixele și formele gramaticale le învățăm de multeori ca forme de sine stătătoare, *a, ae, ae, am, a*, toate acestea sunt în realitate numai sunete fără însemnătatea ce le-o dăm când sunt puse la sfârșitul unui cuvânt latin de declinația primă, pe care cred că ați învățat-o și voi până acum. Tu în loc să înveți cum urmează sufixele una după alta în cazul nominativ, genetiv etc. declină cuvântul de declinația primă și cugetă-te totdeauna ce însemnează cuvântul îndată ce am pus, *ae, am*, la sfârșitul lui; sau d. e. la limba maghiară *a tábla* însemnează o singură tablă, dacă i-am mai pus un *k* la sfârșit: *a táblák*, atunci însemnează mai multe table. Nu e principalul să știi că e în plural, ci că în cazul acesta e vorba de mai multe table. Aici nu voesc să zic că nu trebuie să înveți formele gramaticale, dar trebuie să cauți să înțelegi adevăratul lor rost. Dacă nu-l înțelegi vei învăța formele și nu le vei putea folosi. Cei mai mulți oameni zic că o limbă se poate învăța numai prin vorbire și niciodată în școală, aceștia din urmă cred că învățarea unei limbi în școală e învățarea formelor gramaticale. Dacă vei cercă și tu să înveți ca ceilalți, niciodată nu vei știi o limbă învățată în școală. Nu despre acela care știe cum sună o limbă, zicem că știe limba respectivă, ci despre acela care știe ce însemnătate au cuvintele oricum le-am schimbat.

Cuvintele unei limbi streine nu le învăța ca alții, cari învață numai și numai din carte, zicând fără să înțeleagă cuvântul strein și înțelesul lui în limba noastră până când i-au rămas sunetele în urechi și pronunțarea unui cuvânt chiamă în me-

morie pe celalalt, fără să se gândească la ceea ce reprezintă sunetul. Tu să nu faci așa; de câteori cetești un cuvânt strein, te cugetă la obiectul ce-l exprimă acel cuvânt. Ia d. e. în mână cuțitul și zi-i numele în limba streină. Dacă-l exprimi de câteva ori, e de ajuns, ca îndată ce vezi cuțitul, să-ți vie pe buze și numele lui în limba ce înveți.

Istoria încă e povestirea vieții oamenilor din anumit loc și vreme. Anii sunt numai ca să știm cât de departe e de noi timpul în care s'au petrecut faptele, despre care ni-se povestește. Nu știe istoria acela care poate să spună anul în care s'au petrecut anumite evenimente, ci acela care înțelege rostul și legăturile dintre anumite fapte, așa că își poate reconstrui viața timpului respectiv.

Geografia e o descriere a pământului cu tot ce se află pe el. În ea ca și în științele naturale se vorbește numai despre lucruri și obiecte ce le găsim pe pământ. Nu e de ajuns să putem spune că un râu curge spre est, apoi spre sud și se varsă în mare; cuvintele acestea se uită și, chiar dacă le-am păstră în memorie tot nu vom avea o idee cum e râul respectiv. Trebuie să-l căutăm pe mapă, să-i urmărim cursul dela izvor și până în mare, să cetim de pe mapă prin ce locuri curge, ce cotituri face, pe lângă ce orașe trece și dacă, în proporție cu alte râuri, e mare sau mic. Tot așa e și cu orașele, nu e de ajuns să știm despre un oraș, că e capitala unei țări, că are atâtea și atâtea mii de locuitori, ci să știm în ce loc e și ce putem deduce din poziția lui geografică: e lângă mare sau lângă un râu navigabil, e între munți sau la șes, cum sunt locuitorii etc. La învățatul geografiei trebuie să ne silim ca, îndatăce vedem mapa înaintea noastră, să putem spune tot ce e mai însemnat și să ne putem reconstrui în memorie oricând mapa unui ținut sau a pământului întreg. Vorbele învățate din carte pe dinafară nu au nici un înțeles.

Tot așa e și cu celelalte studii. Câți colegi de ai tăi nu pot înțelege că o prună și un măr e o prună și un măr și nu sunt nici 2 prune nici 2 mere. Dacă te gândești totdeauna la fondul real, nu poți să greșești niciodată. La nici un studiu nu te poți ferici, dacă nu te gândești la realitate, dar în nici un loc nu poți greși așa ușor ca în matematică și geometrie.

Acei cari nu se gândesc la realitatea sumelor cu care calculează, nu vor fi nici când în stare să facă o temă de capul lor fie oricât de simplă. De câteori calculezi, te cugetă că cifrele aşternute pe hârtie nu sunt cifre moarte, ci sume şi mărimi reale, pe care când le aduni, capeţi o sumă mai mare, când le subtragi va rămânea mai puţin decât ai avut la început. Când e vorba de o temă geometrică, d. e. o curte de forma unui trapez, închipueşte-ţi că vezi această curte şi ţi-o desemnează cu linii pe tablă. În felul acesta mintea ţi-se deprinde a privi realitatea şi esenţa lucrurilor despre care înveţi şi legătura ce e între lucrurile din realitate, va înlesni şi ţinerea în memorie şi înţelegerea lor. Eu cred că tu poţi să cauţi în toate câte vi-le spune în şcoală sâmburele realităţii şi aşa nu te vei mai plânge că sunt lucruri care nu le înţelegi şi nu le poţi învăţa.

Eu sunt bine şi sănătos şi doresc ca epistola mea să te întărească în credinţa că în şcoală nu se învaţă mai mult decât pot să înţeleagă cei cari se află în şcoală şi nu se vorbeşte despre lucruri care nu ar avea un echivalent şi în natură, căci atunci multe piedeci sunt înlăturate din calea ta de student.

Lazar.

III.

Peleş, 3 Octomvrie 1890.

Dragul meu,

Scrisoarea ta din urmă, în care te plângi că nu ai timp nici să-mi scrii câte o epistolă, mă îndeamnă să-ţi scriu din nou şi să-ţi spun că nimeni nu are timp, dacă nu ştie să-şi îndeplinească datorinţele la vreme şi cu minte. Nimeni nu are mai mult timp decât voi, dacă vă învăţaţi lecţiile de pe a doua zi, iar învăţarea lecţiilor, dacă ştii cum să înveţi, nu poate să-ţi răpească mai mult decât $\frac{1}{4}$ din timpul liber. Fă bilanţul clipeilor şi orelor ce le petreci în nelucrare făurind planuri însoţite de dorinţe vagi, dorinţe cari nu se vor împlini nicicând, fiindcă în vremea făuririi lor pierzi timpul şi forţele necesare la îndeplinirea lor, şi vei vedea câte zile ţi-ar rămânea ca să-mi scrii şi mie de greutatea ce le întâmpini.

Vreau să ştiu şi eu gândurile care te muncesc. Toate greutatea şi chinurile ce le îndură cineva, le îndură pentru pă-

catele făcute și nespovedite. De câteori suferim, să căutăm cauza suferinței în noi înșine, să știm că suferim pentru păcatele noastre. Mai sunt și alte păcate decât cele cuprinse în cele zece porunci, păcate pe care dacă le faci nu poți fi fericit și nu poți trăi mult și bine pe pământ. Spune-mi deci ce te doare, ce te neliniștește și eu voi găsi cauza durerii tale că am bătut și eu calea ce-o bați tu astăzi pe un câmp mai spinos decât al tău.

Mi-aduc aminte de vremea când eram și eu ca tine și învățam lecțiile zilei următoare. Ce chin și ce silă îmi era când mă gândiam că trebuie să învăț. Luam cartea a silă numai cu gândul să nu mă pot acuza că am stat un timp oarecare fără să fi avut cartea înaintea mea. Mi-eră de ajuns că aveam cartea înaintea mea, că puteam să zic cu altceva nu am prăpădit timpul, dar, dacă nu am putut face mai mult spor, nu e vina mea și nu mă cugetam că în felul acesta îmi reduceam valoarea mea proprie. Cercam să mă mint pe mine însumi fără ca să-mi dau seama, iar minciuna spusă de mai multe-ori dela o vreme începe să o creadă și minciinosul. Așa încât a fost un timp când credeam despre mine însumi că nu mai pot face nimic, că nu mai sunt de școală, că ar trebui să ies în viață, că învățatul nu mai e pentru mine. Deschideam cartea și cu ochii rătăciți pe șiruri, gândurile mele sburau departe, la lucruri care nu aveau nimic de a face cu obiectele despre care învățam. De multeori treceau ore întregi de dorințe vagi, de planuri nerealizabile, dar despre care eram ferm convins că s'ar putea duce la îndeplinire îndatăce aş scăpa de jugul școalei. Iar când mă treziam din șirul acesta de visuri și vedeam cartea și orologiul din părete îmi arăta timpul pierdut, cu un fel de fior alergam cu ochii pe primele șiruri din lecția de mâine. Cel puțin dacă aş fi fost în aceste momente cu întreg gândul la ceea ce citiam, dar numai o parte a gândului luă în seamă cuvintele, fără înțelesul lor adevărat. Nu mă gândiam la sămburele propozițiilor citite. În gândul meu se țeseau mai departe spălăcite și întrerupte visurile mele. Citiam o propoziție odată de două ori fără ca să o înțeleg, a treia oară cu acelaș rezultat și oarecum îndreptățit pășiam iară în împărăția visurilor cu planuri pentru vremea când voi fi scăpat de tortura învățatului. În felul cum învățam eu pe atunci era o adevărată tortură.

E adevărat că eu învățam în o limbă în care nu-mi prea puteam exprima gândurile ce mi-le cerea școala și așa eram nevoit să învăț de rost și cuvintele; și cum se puneă mai mare pond pe exprimarea corectă a zicerilor, ne-am obicinuit a nu ne mai gândi la adevăratul înțeles al celor învățate. Ne-am obicinuit să nu mai învățăm ca să știm pentru viață, ci ca să putem răspunde în ziua următoare fără prea multe greșeli de limbă. Învățam nu ca să zic eu însumi că am cunoștințe despre lucruri despre cari mai înainte nu știam nimic, ci ca să zică profesorul că am învățat lecția. În lecțiile fără sâmbure sufletul se ofilește și dacă nu e altceva să-i țină viața, tânjește până moare pe băncile școlii și așa nu e mirare că urăști școala ca pe o instituție de tortură a sufletului și a trupului. Zile și ani dearândul făceam acelaș lucru, cetiam cu glas înalt lecția, propoziție de propoziție până când îmi rămâneă în memorie, încât o puteam reproduce întregă. Așa că întreg timpul treceă cu visările și bovizarea lecțiilor. Și acum mă gândesc cu o adevărată groază la timpul petrecut așa. Nu cumva îți trece și ție timpul cu memorizarea fără înțeles a lecțiilor; sau cu visări și făurirea planurilor pentru viitor, căci atunci aș înțelege de ce crezi că nu ai timp nici să-mi scrii o epistolă?

În tot cazul să te ferești de visuri cu ochii deschiși, care sunt cele mai păgubitoare pentru suflet, ele îți răpesc voința, liniștea și puterea de muncă. Când începi să înveți, lapadă toată grija cea lumească, mintea ta să fie concentrată asupra unui singur lucru: înțelegerea lecției. În primul moment liber, cel ai, să nu numeri orele în care vei putea să înveți, ci deschide cartea și te gândește că înaintea ta ai un prieten care îți poate spune tot ceea ce vrei să știi. Nu e un prieten care te-ar chinui, ci unul care vorbește atunci când vrei, tace atunci când trebuie, care nu-ți spune fleacuri și minciuni de pierdut vremea, care nu-ți tulbură liniștea și nu se supără oricât l-ai ținea de vorbă. În toată viața ta să privești cărțile de cei mai sinceri și mai distinși prieteni. Cetind o carte, stai de vorbă cu autorul cărții, iar dela autorul unei cărți bune totdeauna poți învăța câte ceva, chiar și dacă cetești lucruri cunoscute. Să știi însă că dela nici un autor nu vei învăța lucruri mai frumoase, mai bune și mai folositoare, decât dela autorul cărților de

școală. Cărțile de școală sunt mai de multe-ori cele mai urgente dintre cărți. E o nedreptate ce li-se face acestor prieteni. Sunt oameni cari pot să cetească săptămâni de-a rândul descrierile sarbede și dialogurile neghioabe ale unui roman de mii de pagini și nu pot să cetească o singură pagină din o carte didactică (de școală). Cărțile de școală ne dau cunoștințele ce trebuie să ni-le însușim scurt, fără multă vorbă; din o pagină a lor putem învăța mai multe lucruri, decât din mai multe foi ale unei cărți de distracție. Putem în dragă voie jertfi — dacă poate fi vorba și aici de jertfă — mai mult timp până când cetim o pagină din o carte didactică. Nu e iertat să trecem cu vederea nici un cuvânt, fiindcă în cărțile de școală nu sunt cuvinte de umplutură, cuvinte care ar fi puse numai ca să ridice frumsețea vorbelor, nu și a înțelesului, nu sunt propoziții și aliniate fără rost intercalate. În ele găsim grâul curat fără pleavă și fără paie. Când începi să cetești din o carte didactică, să-ți pui întreg sufletul, toată puterea de voință ca să înțelegi ceea ce e scris, să nu cauți numai distracția. Dacă nu-ți poți concentra toată voința asupra lecției, dacă ești prea iritat, lasă până te liniștești. Dar să nu crezi că liniștea dorită ți-o poate da trândăvia sau lucrări care nu aparțin școlii, căci singură munca — pentru tine învățarea lecțiilor — poate să-ți aducă liniște. Te gândește deci la ceea ce ai făcut în școală, cum a fost pedepsit unul, care nu a fost atent, cât sunt de desprețuiți acei cari nu-și fac datoria, ce v'a spus profesorul, și la alte lucruri care s'au petrecut în școală.

Peste tot e bine ca înainte de a învăța să te gândești ce v'a spus profesorul, dacă poți, să reproduci întreagă explicația, să-ți reamintești obiectele, tablourile, mapele arătate în clasă, să mai trăiești încă odată momentele petrecute la lecții. E de ajuns să știi atâta cât îți spune profesorul în școală, să judeci și să analizezi ideile ce ți-le-au trezit în suflet lecțiile, dar e întrebare dacă ai putut fi atent la toate cuvintele profesorului, dacă ai înțeles cum trebuia tot aceea ce v'a spus? Dacă nu înțelegi un singur lucru așa cum trebuie, se poate ca mai târziu să ai multe și mari greutăți la învățat. Nu e destul să ne mulțămim cu înțelegerea lecțiilor din școală, trebuie să le asimilăm, să le prefacem în carne și oase.

Așa dar înainte de a fi citit un singur șir din carte, reproducă dacă poți chiar cu cuvintele profesorului, explicațiile date în școală, cearcă să-ți aduci aminte dacă ai mai învățat sau auzit cândva despre lucrurile acestea și, numai după ce ai făcut acest lucru, să începi să citești din carte. Nici de citit să nu citești ca mine odată, când nu mă cugetam ce am să învăț și de ce învăț; puneam capul în palme și citeam cu glas tare o propoziție sau cel mult un alineat până când îmi rămânea în memorie. Nu înțelesul sau legătura dintre singuraticile cuvinte îmi rămânea în minte, ci de multeori muzicalitatea lor mă ajuta să le reproduc. Îți poți închipui ce chin era pentru mine cititul unei lecții. Imi rămâneau în memorie cuvintele tipărite, așa că de câteori ziceam lecția, vedeam și cartea înaintea mea; vedeam când se începe un alineat nou în carte, când treceam pe altă pagină și-mi era mai greu până când îmi aminteam cu ce se începe o lecție, căci mai departe puteam continua fără multă bătaie de cap. Se înțelege că din lecțiile astfel făcute nu mi-a mai rămas mai nimic și că, îndată ce schimbam cartea, schimbam și cunoștințele. Când treceam în altă clasă, nu duceam cu mine decât abia a treia parte din cunoștințele clasei precedente, căci celelalte 'mi erau legate de șirurile din carte și așa nu le mai aveam de odată cu cărțile. Tot ceea ce vrei să ții în memorie, să legi de realitate, legătura dintre ideile tale să fie tot aceea care o găsim în realitate; memoria să nu-ți fie locală, adecă legată de șirurile din carte. E adevărat că numirile nu le poți aduce în legătură cu realitatea, dar e de ajuns să le rostești tare și cu băgare de seamă ca dela o vreme să-ți rămână în memorie îndată ce le-ai rostit, trebuie să-ți înveți memoria, să o exercitezi.

Tu, când începi să înveți din carte, citește odată până la sfârșit în liniște și cu băgarea de seamă toată lecția. Să citești ca și când ai face lectură și nu ca o lecție din care trebuie să răspunzi. Te cugetă apoi ce ai citit? Ce se spune mai mult decât ai auzit în școală? Sau ce s'a spus în școală mai mult decât e în carte? Cearcă să grupezi materialul citit! Cu ce lucruri se începe, cum trece apoi la alte și ce se spune până la sfârșitul lecției. După ce ai trecut în gând peste toate acestea, mai citește odată de douăori *tot* dela început până la sfârșit.

Niciodată să nu cetești un singur alineat sau propoziție și să cerci dacă o poți spune. Cetește numai cu luare aminte lecția dela început până la sfârșit de mai multeori și vei putea să răspunzi mai bine, mai corect, mai frumos la întrebările profesorului și îți rămâne și în memorie; vei avea cunoștințe reale și vii, și le vei putea întrebuința și în viață. Altcum vei duce în viață — dacă peste tot duci ceva — numai cunoștințe frumoase din care nu va avea nimeni nici un folos și vei zice și tu ca mulți alții că în școală se învață numai lucruri, de care nu are nimeni nici o trebuință.

Învățații, cari se ocupă cu studiarea memoriei, au făcut diferite cercetări, punând copii de seama ta să învețe o lecție propoziție de propoziție și cetind-o dela început până la sfârșit, și-au putut constată că cei cari învățau cetind întreagă lecția deodată, au învățat-o în de 3 ori mai puțin timp decât ceilalți. Și e și foarte natural ca lecțiile cetite dela început până la sfârșit să fie mai ușor de memorizat, căci vedem legătura dintre diferitele propoziții. Vedem mai bine ideea conducătoare, care leagă o idee de alta, așa că lucrurile ce le spunem unul după altul le avem legate ca în o mreajă. Memoria e ca un ciur prin care se poate strecură tot ce nu e destul de mare, sau destul de important să ni-le însemnăm, dându-le o deosebită atenție ca să ne rămâie. Am putea însemna ideile mai importante cu globurile mai mari, acelea cărora le dăm o importanță mai mică, cu globurile mai mici, care pot ca să cadă prea ușor din ciur; dar dacă acestea sunt legate una de alta cu o mreajă, chiar și dacă ar trece prin găurile ciurului, nu vor cădea și când vrem să le ridicăm, prindem un capăt al mrejei și putem ridica toate globurilele deodată, până când, dacă nu sunt legate, unele se pierd și trebuie să le ridicăm pe fiecare în parte. Așa suntem și cu lecțiile învățate propoziție de propoziție: în parte, nu ni-le mai putem revocă în memorie, au căzut din memorie ca globurilele din ciur, o altă parte, chiar și dacă ni le mai amintim, trebuie să facem anumite efortări pentru fiecare ca să le scoatem la lumina conștiinței, până când ideile legate una de alta, prin faptul că au fost deodată în conștiință, vor rămâne și una va revocă în memorie pe cealaltă.

Dacă poți să înveți cu glas tare, dacă ești singur în o odaie și nu conturbi pe alții, poți ca întreagă lecția să o cetești

odată de 2-ori cu glas înalt și, chiar și când o reproduci, să vorbești tot așa de tare cașicând ai răspunde. Când răspunzi, să-ți închipui că comunică lucrurile despre care răspunzi unora cari nu știu despre ele, deci tonul vorbirei tale să fie comunicativ. Să nu răspunzi nici prea iute, nici prea încet, ci așa cum vorbești. Sunt unii băieți, și cred că vor fi și între colegii tăi, cari spun lecția dintr'o suflare până la un loc și trebuie să zică de 2—3 ori cuvintele din urmă, ca să poată răspunde mai departe, despre aceștia poți fi convins că au învățat mult și fără minte, din răspunsul lor se vede că nu legătura firească dintre idei le ajută ca să reproducă cele învățate, ci sunetele, vorbele, ritmul. Paserile și mai ales papagalii sunt cari încă pot reproduce vorbele omului numai după sunetul lor, fără ca să știe ce zic. Tu să te ferești să înveți papagalicește. E de ajuns să studiezi o săptămână așa cum îți scriu eu acum și cred că nu ai mai fi în stare să înveți fără rațiune, fără să te gândești la ce înveți și de ce înveți.

Cred că din epistola aceasta ai înțeles ce va să zică a studia cuminte și, dacă vei urmări sfaturile mele, vei putea să studiezi mai bine și în timp mai scurt și nu te vei mai plânge că nu ai timp nici să-mi scrii. Știu eu că aceasta e mai mult o scuză a oamenilor cari lasă răspunsul scrisorilor de azi pe mâne și aștept ca să-i mai scrii învățătorului tău:

Lazar.

IV.

Peleș, 12 Octomvrie 1890.

Iubite Ionele,

Nu pot să-ți scriu mai pe larg ceea ce doresc acum să-ți spun, fiindcă plec de aici pe câteva zile și nu aș vrea să-ți rămân dator cu răspunsul la epistola ta.

Imi pare bine că ai prietini de joc și de școală. Cunosci și neamurile unora dintre ei și așa-mi pot închipui cum pot fi. Nu-mi place de cei pe cari tu îi descrii ca «oameni de spirit», căci aceștia îmi par niște băieți răsfățați și, chiar și dacă acum ar părea destul de inteligenți, ferește-te de ei, căci fiind acum prea încrezuți, nu învață lucrurile elementare care servesc ca bază studiului de mai târziu, și așa vor fi odată școlari slabi și disprețuiți. Te ferește mai cu seamă de Baltă, despre care îmi

scrii că așa e de dibăciu, încât poate face tot ce voește fără să-l observe profesorul. Voi totdeauna sunteți aplicați să credeți că unele lucruri le puteți face mai bine decât profesorul, că puteți avea taine pentru care el nu are nici o înțelegere. Cum îți poți tu închipui ca să faci ceva și profesorul tău să nu înțeleagă ce-ai făcut, el încă a fost odată ca tine, încă a avut colegi cari făceau rele «fără să fie văzuți». Privește la copiii mai mici decât tine cum pot ei ascunde ceva dinaintea ochilor tăi; ei vor fi firm convinși că tu nu ai înțeles șiretenia lor. Chiar așa e și cu profesorii voștri, cari încă se fac că nu văd multe lucruri și vă dau pace, dar țin minte și judecă fiecare om dupăcum e și cum se poartă. De multeori din lucruri mici, chiar neînsemnate, poți face deduceri și poți cunoaște mai bine caracterul unui om. Tu te ferește, încunjură societatea lor și caută societatea băieților silitori și buni, chiar și dacă aceia nu ar fi «așa de cu spirit» ca Baltă și alții ca el, cari din descrierile tale îmi par foarte superficiali. Unul care cetește lecțiile numai înaintea orelor, fie oricât de bun altcum, pătimește de boala superficialității, care omoară spiritul mai mult decât nelucrarea.

Ca să aprofundezi o lecție, fie ea oricât de ușoară, trebuie să lucrezi, să te gândești asupra ei în tăcere, așa cum ți-am scris în epistola trecută, altcum vei avea numai o spoială de știință, vei putea trece din clasă în clasă, fără să duci ceva și în viață.

Mai ales te ferește de pretinții leneșe și rele căci acestea te pot face și pe tine leneș și rău. Te poartă cu toți colegii bine și pretinția ta să fie a celor buni și silitori. Dacă vre-un coleg nu înțelege o temă, fii mândru că poți s'o explici și chiar dacă nu te roagă s'o explici, apropie-te cu politeță și spune cum înțelegi tu. Explicând altora, dai ajutor celor mai slabi decât tine, le câștigi iubirea și vei avea și tu un folos: vei înțelege și mai bine lecțiile, vei câștiga încredere în puterile tale proprii așa cum îți scriam în prima epistolă. Increderea aceasta însă să nu te facă îngâmfat și egoist. Societatea care o ai tu acum, felul cum trebuie să te porți în ea ca să fii iubit și stimat de colegii tăi, îți arată calea și-ți determină soarta în viața de mai târziu. Acei cari sunt egoiști, răi și leneși pe

băncile școalei, însușirile acestea le duc și în viață. Fii bun, ascultător și blând, să înțelegi pe toți oamenii și atunci vei avea mulți pretini cari te vor iubi ca al tău: *Lazar.*

De încheiere mai dau pe scurt înțelesul epistolei V și VI. În epistola V se spune că nimeni să nu învețe ca să capete note bune, ci ca se știe, să înțeleagă lucrurile. Dar acel care înțelege rostul lecțiilor, chiar dacă nu învață pentru notele din atestat, tot va avea bucuria să fie între cei buni cu note bune. — În epistola VI se dau sfaturi cu privire la repetiții. «Repetează materialul învățat în fiecare zi, căci în cazul acesta nu vei întâmpina nici o greutate. E de ajuns să te uiți la titlurile lecțiilor învățate și-ți vei aminti întreg conținutul lor. O poți face aceasta foarte ușor *uitându-te peste tabla de materii* dela începutul sau sfârșitul fiecărei cărți».

În alte epistole de mai târziu se dau alte povețe, d. e. ca în timpul liber să scrie în un caet conținutul poeziilor și bucăților literare cetite în școală și acasă, ca tot ce cugetă să concipieze în scris ca să rămâie urmă și pentrucă în scris se limpezesc multe idei; ca lucrările în scris să le schițeze în ziua primă și să le întregască în fiecare zi cu ideile ce-i vin în minte ș. a.

M'aș bucură dacă ar fi înțelese epistolele publicate și spiritul lor și dacă ar fi de ajutor cel puțin la câțiva inși dintre acei mulți cari au lipsă de sfaturile cuprinse în ele.

Victor Stanciu.

Știri școlare.

1. Personalul școlii și al internatului.

A. Personalul școlii.

1. Directorul:

Dr. Vasile Bologa, profesor ord. și director definitiv, a predat limba română în clasa III—IV, limba maghiară și pedagogia de casă în cursul compl., (11 ore pe săpt.). Ani de funcțiune: 22.

2. Profesorii:

Eugenia Tordășianu n. Iovescu, prof. ord. definitivă, a predat aritmetica și geometria în clasa I—IV, igiena și economia de casă în cl. IV, și gimnastica în clasa I—IV, (22 ore pe săpt.). Ani de funcțiune: 15.

Dr. Ion Borcia, prof. ord. definitiv, a predat limba română în clasa I—II, limba germană în clasa I—III, limba română, germană și istoria universală în cursul compl., (22 ore pe săpt.) Ani de funcțiune: 8.

Dr. Eleonora Lemény, prof. ord. definitivă, a predat limba maghiară în clasa I—IV, limba germană și istoria Ungariei în clasa IV, (22 ore pe săpt.). Ani de funcțiune: 2.

Victor Stanciu, prof. ord. definitiv, a predat geografia în clasa I—III, istoria naturală în cl. I—II, chimia în clasa III, fizica în cl. IV și desemnul în cl. I—II, (21 ore pe săpt.). Ani de funcțiune: 1.

Elena Șiandru, prof. suplentă, a predat lucrul manual în clasa I—IV, desemnul în clasa III—IV și caligrafia în clasa I—II, (17 ore pe săpt.). Ani de funcțiune: 1.

3. Cateheții:

Mateiu Voileanu, asesor consistorial, a predat religiunea elevelor gr.-or. în toate clasele.

Nicolau Togan, protopop gr.-cat., a predat religiunea elevelor gr.-cat. în toate clasele.

4. Instructorii:

Victor Păcală, profesor seminarial, a predat istoria universală și a Ungariei până la 1526, în clasa III (2 ore pe săpt.).

Liviu Tempea, absolvent al conservatorului de muzică din București, a predat muzica vocală în clasa I—IV (5 ore pe săpt.).

Elena Petrașcu, directoara internatului, a predat limba franceză ca studiu facultativ, elevelor din toate clasele.

Selma Mokesch, absolventă a institutului «Musik-schulen-Kaiser» din Viena, a instruat în forte-piano 7 eleve.

Olivia Bardosy, absolventă a școalei superioare pentru profesoare de muzică din Augsburg, a instruat în forte-piano 17 eleve.

Elsa de Heldenberg, absolventă a Conservatorului de muzică din Viena, a instruat în violină 7 eleve.

Delia Olariu, absolventă a conservatorului de muzică din Viena, a instruat în forte-piano 19 eleve.

Alexandrina Moga, a instruat în forte-piano 18 eleve.

Cornelia Man, a instruat în forte-piano 19 eleve.

B. Personalul internatului.

a) Directorul școalei este totodată și al internatului.

b) Directoara internatului: *Elena Petrașcu*.

c) Medic de casă: *Dr. I. Beu*.

d) Ajutoare: două guvernante și trei bone.

2. Materialul de învățământ predat în anul școlar 1909/1910.

a) în cursurile ordinare.

Clasa I.

1. **Religiunea și morala**, 2 ore pe săptămână, conform dispozițiunii autorităților noastre confesionale.

2. **Limba română**, 4 ore. Lectură: *a) Proză*: 1. Ariciul și vulpea. 2. Capra cu trei iezi. 3. Prâslea cel voinic și merele de aur. 4. Cenușotcă. 5. Cerbul. 6. Povestea lui Harap Alb. 7. Legenda ciocârliei. 8. Ionea mamei. 9. Legenda privighetoarei. 10. Puiul (I. Al. Brătescu-Voinești). 11. Vestitorii (M. Sadoveanu). 12. Detunata și legenda ei. 13. Rândunica și legendele ei. 14. Gărgăunul și legendele lui. 15. Darul lui Christos (I. Popovici-Bănățeanul). 16. Meșterul orb. 17. Luminărică (C. Negruzzi). 18. Mira fată de împărat (I. Lăpădatu). 19. Povești și legende. *b) Poezii*: 1. Musca. 2. Racul, broasca și știuca. 3. Stiglețul și ciocârlanul. 4. Inșiră-te mărgărite. 5. Smeoaica. 6. Sfârșit de toamnă. 7. Movila lui Burcel. 8. Iarna. 9. Armingenii. 10. Oaspeții primăverii. 11. Semănătorii. 12. A doua înviere. 13. Sornoroase păsărele (M. Eminescu). 14. Cântec (St. O. Iosif). 15. Rândunica. 16. Vară (E. Pitiș). 17. A fost odată (St. O. Iosif).

Gramatică: Pe baza lecturii, propoziția simplă, părțile ei principale și secundare; părțile vorbirii, cu deosebire substantivul, adjectivul și verbul; declinarea și conjugarea în formele lor principale. Teme în clasă la două săptămâni odată. — Manual: Carte de cetire, de V. Onițiu.

3. **Limba maghiară**, 4 ore. Deprindere în cetirea logică cu pronunție și intonare corectă. Învățarea pe înțeles a cuvintelor din piesele cetite. Traducere, reproducere și conversație. Lectură: *a) Proză*: 1. Két leányka. 2. A tücsök és a hangya. 3. Az iskolában. 4. A vásárfia. 5. A fiatal darú. 6. Az elégedetlen fenyőfácska. 7. A légy és a kis fiú. 8. A gyermek és a mogyoró. 9. Egy apa és három fia. 10. A leányka virágai. 11. A házi és a mezei egér. 12. Az oroszlán és az egér. 13. Két levél. 14. A holló és a róka. 15. A cigány. 16. Tréfás mese. 17. A méhek és a medve. 18. Aesopus meséiből. 19. A szamár

az oroszlánbőrben. 20. A hún és magyar nép eredete. 21. A fehér ló mondája. 22. A magyarok ősvallása. 23. Szent István. 24. Szent László. 25. Árvalányhaj (Benedek Elek). *b) Poezii:* 1. Búcsú a vakációtól. 2. A rab madár (Pósa L.). 3. Mi kék az ég (Petőfi Sándor). 4. Az árva (Arany-Gyulai: Népköltési gyűjtemény). 5. Füstbe ment terv (Petőfi). 6. Szülőföldem szép határa (Kisfaludy K.). 7. A szél és a nap (Gyulai P.). 8. Egri leány ablakára (Arany János). 9. Az árva lány (Petőfi Sándor). 10. Hadnagy uram... (Gyulai Pál). 11. Anyám tyúkjá (Petőfi Sándor). 12. Éji látogatás (Gyulai Pál). 13. A pók versenye (Tompá M.). 14. Rózsák (Pósa L.).

Pe baza lecturii, analiză gramaticală și sintactică între marginile propoziției simple. Elemente de ortografie. Teme corăspunzătoare în clasă. — Manual de limba maghiară, de Nicolae Bogdan, Partea I. și Carte de cetire și Gramatică maghiară de M. A. Ferenciu.

4. Limba germană, 2 ore. Numirile germane ale obiectelor din școală. Scrierea lor pe tablă și în caiete, întâi cu litere latine, pe urmă cu litere gotice. Exerciții de vorbire și de scriere cu cuvintele învățate. Alfabetul gotic. Cetire din carte: *a) Proză:* 1. Der Fuchs und die Trauben. 2. Der Jahrmarkt. 3. Der menschliche Körper. 4. Der Garten. 5. XVII. Übung. 6. XIX. Übung. 7. Die Grille und der Schmetterling. 8. Die zwei Pflugschare. 9. Die Wohltätigkeit. 10. Das seltsame Rezept. 11. Die junge Schwalbe. 12. Seltsamer Spazierritt. 13. Teure Eier. *b) Poezii:* 1. Wind und Sonne. 2. Das Korn. 3. Liebe zu den Eltern. 4. Die traurige Geschichte vom dummen Hänschen. 5. Gottesdienst. *c) S'au arătat mai multe icoane și s'au descris în limba germană. d) Cu cele mai înaintate s'au cetit și câteva povești din colecția fraților Grimm.* — Deprinderi gramaticale. Conversație. Teme. — Manual de limba germană, de Dr. Constantin Lacea. P. I—II.

5. *a) Aritmetica*, 4 ore. Cele 4 operațiuni cu numeri întregi și fracțiuni zecimale. Diferite măsuri. Sistemul de bani din patrie. Probleme de rezolvat mental, la tablă și în caete.

b) Geometrie și desemn geometric. Intuirea și descrierea celor mai simple figuri plane (triunghi, patruunghi, poligon, cerc). Unghiurile și măsurarea lor. Congruența, asemănarea și

simetria figurilor. Suprafața pătratului și patruunghiului drept-unghiu. — Manual: Aritmetica pentru școale medii, de Dr. Beke M., prelucrată în românește de A. Ciortea.

6. Istoria Naturală, 3 ore. Zoologia: vertebratele care reprezintă singuratic clase. Botanica: Fructele plantelor; intuirea și descrierea unor plante vii pentru cunoașterea formei și organelor plantelor. — Manual: Curs elementar de botanică și zoologie etc. de G. Chelariu.

7. Geografia, 2 ore. Noțiunile geografice fundamentale. Geografia Ungariei. — Manual: Geografie pentru școale civile etc. de A. Márki, trad. de I. Popovici.

8. Lucru de mână, 2 ore. O păreche de ciorapi pentru copii. Dantele împletite și croșetate. Chindisiri, cu pușori în cruci pe ambe părțile egal. (Holbein).

9. Desemn, 2 ore. Desemn cu mâna liberă: figuri diferite, umbrite, colorate cu culori de apă. Desemn după natură. Exerciții cu penelul.

10. Caligrafia, 2 ore. Scriere cu litere latine și gotice.

11. Muzica vocală, 2 ore. Notele din cheia violinei, pauzele, exerciții unisono. Cântece.

12. Gimnastica, 2 ore. Exerciții libere și la aparate. Jocuri gimnastice.

Clasa II.

1. Religiunea și morala, 2 ore, conform dispozițiunii autorităților noastre confesionale.

2. Limba română, 4 ore. Lectură: a) *Proză*: 1. Fata babei și fata moșneagului. 2. Deucalion. 3. Patimile Demetrei. 4. Apolon în Delos. 5. Niobe și Latona. 6. Câteva din celelalte mituri grece mai frumoase: Războiul troian etc. 7. Plaiul Tătarilor. 8. Două căințe. 9. Ștefan-Vodă și Turcii. 10. Romulus și Remus. 11. Urmașii lui Romulus. 12. Horații și Curiații. 13. Alungarea regilor. 14. Puiul (I. Al. Brătescu-Voinești). 15. Vestitorii (M. Sadoveanu). 16. Pilde strălucite de iubire de patrie. 17. Darul lui Christos (I. Popovici-Bănățeanul). 18. Meșterul orb. 19. Luminărică (C. Negruzzi). 20. Povestiri istorice. b) *Poezii*: 1. Cele două spice. 2. Gruia. 3. Condamnarea strugurului. 4. Sfârșit de toamnă. 5. Iarna. 6. El-Zorab. 7. Mănăstirea Arge-

şului. 8. Nuntă 'n codru. 9. Frumoasa Irină. 10. A fost odată (St. O. Iosif). — Manual: Carte de cetire de V. Oniţiu.

Gramatică: Pe baza lecturii, părţile propoziţiei şi ale vorbirii, formele de declinare şi conjugare mai amănunţit; fraza, propoziţii principale şi secundare. — Teme în clasă la două săptămâni odată.

3. **Limba maghiară**, 4 ore. Lectură: *a) Proză:* 1. A hólyag, szalmaszál és a tüzes üszök. 2. A hálás fiú. 3. A Tisza folyása. 4. A szarka és a gerlice. 5. A ludak. 6. A balatoni kecskekörmök. 7. A róka és a holló. 8. Magyarország. 9. Az istenfélő atya. 10. Krisztus, a ló és a szamár. 11. A nemeslelkű ellenfél. 12. A Duna. 13. A Balaton eredete. 14. A nyulak és a békák. 15. Az Alföld. 16. A magas Tátra. 17. Erdély lakói. 18. Az évszakok. 19. Szent István. 20. Nagy Lajos. 21. Nagy Lajos nápolyi hadjárata. 22. Hunyadi János. 23. Hunyadi Mátyás. 24. Mátyás király. 25. A mohácsi vész. 26. Csak egyszer volt Budán kutyavásár. *b) Poezii:* Őszi lombok (Szász K.). 2. Árva fiú dala (Pósa Lajos). 3. Súlyommadár (Néprománc). 4. Füstbe ment terv (Petőfi Sándor). 5. Falu végén kurta korcsma (Petőfi S.). 6. Mi fehérlik... 7. Az árva (Népdalok). 8. A tintás üveg (Petőfi S.). 9. Bujdosó dala (Tompa M.). 10. Szülőföldemen (Petőfi S.). 11. Rozgonyiné (Arany János). 12. Kádár Kata (Székely ballada).

Din gramatică: propoziţiile simple, amplificate şi compuse. Conjugarea verbelor regulate, ambele forme în timpurile principale, modul indicativ; declinaţiunea substantivelor şi comparaţiunea adjectivelor. Părţile principale ale propoziţiei. Exerciţii de conversaţie. Teme scripturistice corăspunzătoare în clasă. — Manual de limba maghiară, de Nicolae Bogdan, P. II. şi Carte de cetire şi Gram. maghiară de M. A. Ferenciu.

4. **Limba germană**, 3 ore. Lectură: *a) Proză:* 1. Das Pferd. 2. Die Bienen. 3. Der Rabe und der Fuchs. 4. Das Riesenspielzeug. 5. Das zerbrochene Hufeisen. 6. Eile mit Weile. 7. Aus der Geographie. 8. Wann beginnt das Jahr. 9. Die Sperlinge unter dem Hute. 10. Der gestorbene Kanarienvogel. 11. Die Fliegen und die Spinnen. 12. Eine Erzählung. 13. Sprichwörter und Sprüche. 14. Phrixos und Helle. 15. Der Fuchs und der Krebs. 16. Wie die Schildbürger die Glocke

versenkten. 17. Denkwürdigkeit aus dem Morgenlande. 18. Ein Brief. *b) Poezii:* 1. Die wandelnde Glocke. 2. Heidenröslein. 3. Die Versuchung. 4. Der betrogene Teufel. 5. Der Vater und die drei Söhne. 6. Das faule Hänschen. 7. Der weisse Hirsch. *c) S'au arătat mai multe icoane și s'au descris în limba germană. d) Cu cele mai înaintate s'au cetit și câteva povești din colecția «Tiermärchen».* — Exerciții gramaticale. Conversație. Teme. — Manual de limba germană, de C. Lacea, partea I—II.

5. Aritmetica, 3 ore. Cele patru operațiuni cu fracțiuni vulgare. Aplicarea fracțiunilor la regula de trei simplă.

Geometria: Figurile plane: triunghiul, patruunghiul, poligonul. Unghiurile și măsurarea lor, drepte, perpendiculare și paralele. Congruența, asemănarea și simetria figurilor. Suprafața triunghiului și patruunghiurilor. Cubul, prisma. Suprafața acestora. — Manual: Aritmetica pentru școale medii de Beke Manó, în românește de A. Ciortea.

6. Istoria naturală, 2 ore. *a) Zoologie:* Împărțirea sistematică a animalelor vertebrate. Descrierea reprezentanților principali ai animalelor nevertebrate. *b) Botanică:* Împărțirea sistematică a plantelor monocotiledone și dicotiledone. Plantele lemnoase. — Manual: Curs elementar de botanică și zoologie etc. de G. Chelariu.

7. Geografia, 2 ore. Geografia fizică și politică a Europei. Geografia Aziei în general, cu relevarea țărilor și coloniilor mai însemnate. — Manual de A. Márki, trad. de I. Popovici.

8. Lucru de mână, 3 ore. Practicarea elementelor cusutului pe obiecte mai mici trebuincioase. Brodatul literelor; diferite puncte de broderie aplicate la obiecte trebuincioase. Cârpiul, țesutul ciorapilor și al pânzei.

9. Desemn, 2 ore. Desemnare și colorare de figuri plane mai complicate. Compunere și colorare de motive de ornamente plane. Exerciții cu penelul. Desemn după natură.

10. Caligrafia, 1 oră. Scriere cu litere latine și gotice.

11. Muzica vocală, 1 oră. Scale majore (dure), exerciții mai complicate unisono și în două voci. Cântece.

12. Gimnastica, 2 ore. Exerciții libere și la aparate. Jocuri gimnastice.

Clasa III.

1. **Religiunea și morala**, 2 ore, conform dispozițiunii autorităților noastre confesionale.

2. **Limba română**, 4 ore. Lectură cu analiză corăspunzătoare: a) *Proză*: 1. Piramidele. 2. Babilonul și Niniva. 3. Troia. 4. Dacii și Romanii. 5. Amintiri din copilărie, de I. Creangă. b) *Poezii*: 1. Muma lui Ștefan cel mare, de D. Bolintineanu. 2. Peneș Curcanul. 3. Frajii Jderi. 4. Iarna vine, de V. Alexandri. 5. Crăciunul în tabără, de Gh. Coșbuc. c) *Stilistică*: Stilul. Podoabele stilului. Tropii. Defectele stilului. Compoziția stilară cu genurile deosebite: Descrierea, Narațiunea cu felurile sale. Epistole. Documente din vieața practică: chitanța, obligația, etc. Proza și Versul.

În legătură cu materialul parcurs: teme scripturistice, la două săptămâni odată. Lectură privată. — Manual: Carte de cetire, pentru cl. III. gimn. și școale super. de fete, de V. Onițiu și Manual de stilistică pentru cl. IV. gimnaz. și a., de I. F. Negruțiu.

3. **Limba maghiară**, 4 ore. Traducere, analiză și reproducerea cuprinsului pieselor cetite cu graiul și în scris. Conversație. *Povești și legende*: 1. A vadgalamb és a szarka. 2. Az orozslán és az ember. 3. A kis malac és a farkasok. 4. A nyomor erdeje. 5. Kí csinálta a hegedüt? 6. Csak egyszer volt Budán kutyavásár. 7. Mátyás király lustái. 8. Torockó és Székelykő. 9. A Balaton eredete. 10. A Raräu hegy. *Din istoria Ungariei*: 1. A magyarok 2. Árpád. 3. A fehér ló mondája. 4. Szent István és halála. 5. Korona és kard. 6. Hunyadi János és halála. *Povestiri*: 1. Az árvalányhaj (Benedek E.). 2. Tihanyi Pista lovagol (Gárdonyi G.). 3. A szentírás (Herczeg Ferenc). 4. A kis csizmák (Mikszáth Kálmán). *Poezii*: Petőfi Sándor: 1. Fekete kenyér. 2. Mi kék az ég. 3. Est István öcsémhez. 4. Szülőföldem. 5. A Tisza. Arany János: 6. Mátyás anyja. 7. V. László. 8. A fülemile. Vörösmarty Mihály: 9. A szegény asszony könyve. 10. Kis gyermek halálára. Eötvös József: 11. A megfagyott gyermek. Tóth Kálmán: 12. A lengyel anya. Tompa Mihály: 13. A jávorfáról. Gyulai Pál: 14. Az lgazság és Hamisság.

Pe baza pieselor tractate: exerciții sintactice, etimologice și de conversație. Conjugarea verbelor, modul optativ și im-

perativ. Propozițiile principale și secundare. Teme scripturistice în clasă. — Manual: Carte de cetire maghiară pentru școale secundare, de Dr. I. Crișan și N. Putnoky și Carte de cetire și Gramatică maghiară de M. A. Ferențiu.

4. Limba germană, 3 ore. Lectură: a) *Proză*: 1. Alexander der Grosse als Knabe. 2. Bunicul și nepotul. 3. Die Tiere und der Mensch. 4. Hercule la răspântie. 5. Krösus und Solon. 6. Sălbaticul recunoscător. 7. Sprichwörter und Sprüche. 8. Krösus und Cyrus. 9. Romulus und Remus. 10. Mai multe povestiri din «Märchen», de W. Hauff. b) *Poezii*: 1. Siegfrieds Schwert (Uhland). 2. Die Grenadiere (Heine). 3. Der Hirtenknabe (Uhland). 4. Erbkönig (Goethe). 5. Lorelei (Heine). 6. Die Weiber von Weinsberg (Chamisso). 7. Der Sänger (Goethe). 8. Der Postillon (Lenau). 9. Der Alpenjäger (Schiller). 10. Der Schatzgräber (Goethe). c) Câteva *icoane* descrise în limba germană.

Pe baza lecturii: exerciții gramaticale și conversație. — Teme. Manual de limba germană, de C. Lacea, Partea III. și IV.

5. Aritmetica, 2 ore. Repetiția fracțiilor vulgare. Aplicarea fracțiilor la regula de trei simplă și compusă. Calculul de procente. — Manual: Aritmetica pentru școale medii, de Beke Manó, în românește de A. Ciortea.

Geometrie: Suprafața figurilor compuse din linii drepte (pătrat, patruunghi, dreptunghi, romb, romboid, trapez, trapezoid, poligon etc.)

6. Geografia, 2 ore. Completarea cunoștințelor din Geografia politică. Geografia Africei, Americii și Australiei în special. — Manual de A. Márki, trad. de I. Popovici.

7. Istoria, 2 ore. Istoria evului vechiu și mediu până la descălecarea Maghiarilor. Istoria străveche a Maghiarilor. Primirea creștinismului și înființarea regatului ungar. Organizarea din nou a țării sub regii din case diferite. Din istoria universală, în legătură cu istoria Ungariei și întreșându-se în expunerea acesteia: luptele dintre papi și împărați; războaiele cruciate; feudalitatea și cavalerismul; războiul de 100 ani; Habsburgii.

8. Chemia, 3 ore. Noțiunile fundamentale din chimia anorganică și organică. Corpuri solide, licide și gazoase. In-

fluența căldurii asupra stării de agregare a corpurilor. Apa și descompunerea ei prin electricitate. Hidrogenul. Oxigenul. Arderea în oxigen și în aer. Carbon, bioxid de carbon, oxid de carbon, hidrat de carbon (gazul de luminat). Aerul și respirația. Amestec, combinațiune, element. Cărbunele de piatră, grafitul, diamantul. Sulfurul și combinațiile lui (descolorarea). Fosforul și chibritele. Arzenul, Clorul și înălbirea. Acidele anorganice. Bazele. Săruri. Potasiu. Sodiu. Sarea comună, salitra, salpetrul, amoniacul. Calciul, silicea. Sticla. Lutul, porcelanul (aluminiul). Pietri scumpe. Magnesia. Mineralele și rocele. Câteva roce mai însemnate. Schimbarea suprafeței pământului, factorii acestei schimbări. Elemente din geologie. Nutrirea plantelor (asimilarea). Amidon, zahăr, celuloză (hârtie). Fermentații. Alcoolul și beuturile alcoolice. Pânea. Oțetul. Acidele organice. Grăsimile; glicerina (săpun și luminări). Materii colorante. Alcaloide. Albumine. Laptele și transformările lui. Materiile nutritive și conservarea alimentelor. — Manual: *Chimia elementară etc.* pentru gimnazii, școale civile, prelucrată după Dr. V. Hankó și Dr. H. Sztérényi de A. Vlaicu.

9. **Lucru de mână**, 3 ore. O cămașă femeiască cu broderie albă. Un camizon cu broderie, ambele cusute cu mâna. O batistă brodată. Modele înnodate.

10. **Desemn**, 2 ore. Desemn liber, mai ales după obiecte simple uzuale, redarea schimbărilor de perspectivă și a celor mai însemnate nuanțe de lumină. Exerciții de penel cu mâna liberă. Umbrirea și colorarea figurilor desemnate în perspectivă. Desemn artistic: deprindere în compunerea de modele pentru lucrul manual.

11. **Muzica vocală**, 2 ore. Structura gamei diatonice cu explicarea accidenturilor în diferitele game. Caracterul gamelor orientale. Intervalele perfecte, mari, mici, mărite și micșorate. Raportul între ritm și mișcare. Exerciții și cântece în 3 voci.

12. **Gimnastica**, 1 oră. Exerciții libere și la aparate. Jocuri gimnastice.

Clasa IV.

1. **Religiunea și morala**, 2 ore, conform dispozițiunii autorităților noastre confesionale.

2. **Limba română**, 4 ore. Arta poeziei; Versificațiunea; Poezia populară și artistică; Genurile poetice (în poezia popo-

rală și artistică) pe baza analizei pieselor alese din autori români. Vieța și activitatea poeților și scriitorilor mai însemnați din literatura română (secl. 19). În legătură cu materialul parcurs: teme scripturistice corăspunzătoare și lectură privată. — Manual ajutător: Carte de cetire, pentru clasa IV. gimn. și școale superioare de fete, de V. Onițiu.

3. Limba maghiară, 4 ore. a) *Lectură* din operele poeților și scriitorilor din epoca înfloririi literaturii maghiare: din Bánkbán de Katona József; Uti rajzok de Petőfi; Buda halála de Arany; Az ember tragédiája de Madách; Jókai Mór: Az új földesúr; Kossuth Lajos: Mentsük meg a hazát; Deák Ferenc: A lengyelek ügyében; Mikszáth K.: A néhai bárány; Bede Anna tartozása, Két major regénye, A királyné szoknyája; Molnár Ferenc: A gitt egyesület.

b) *Poezii*: Kisfaludy K.: Rákosi szántó dala, Mohács; Vörösmarty M.: Szózat, Merengőhöz, Szép Ilonka; Bajza I.: Sőhajtás; Petőfi S.: Egy gondolat bánt engemet, A vándorlegény, A jó öreg korcsmáros stb.; Arany János; Szondi két apródja, V László, din Toldi; Tompa M.: Gólyához; Eötvös J. b.: Végrendelet, Búcsú; Szász K.: Hazámhoz; Lévy: Mikes; Reviczky Gy.: Számlálgatom, Imakönyvem.

c) În legătură cu piesele și poeziile cetite scurtă apreciere și caracterizare a celor mai însemnați scriitori maghiari din epoca înfloririi (1820 până azi).

d) *Teme* de clasă și de casă.

Manual: Istoria literaturii maghiare, de Dr. V. Bologna.

4. Limba germană, 3 ore. *Lectură*: a) *Proză*: 1. Die ewige Bürde. 2. Sanct Peter mit der Geige. 3. König Matthias. 4. Karl der Grosse auf der Jagd. 5. Plato. 6. Cocorii lui Ibykus.

b) Scurtă apreciere și caracterizare a *literaturii germane dela Goethe până azi*. În legătură:

c) *Poezii* de Goethe: Wanderers Nachtlied, Der Harfenspieler, Der Fischer, Mignon, Der Schatzgräber etc.; Schiller: Das Mädchen aus der Fremde, Hoffnung, Der Handschuh; Uhland: Das Schloss am Meer, Das Glück von Edenhall, Des Knaben Berglied; Lenau: Bitte, Herbstklage, Die drei Zigeuner; Heine: Lieder, Die Grenadiere; Platen: Venedig, Das Grab am Busento; Chamisso: Das Schloss Boncourt; Scheffel: Alt-

heidelberg, du feine, Nordmännerlied; P. Heyse: Über ein Stündlein, Treueste Liebe; D. v. Liliencron: Din Abschied u. Rückkehr.

d) *Lectură* cu cele mai înaintate: povestiri de Rosegger, Björnson, Kielland, Schmitthenner din colecția «*Gefunden*».

e) *Teme* de clasă corăspunzătoare.

— Manual de limba germană de C. Lacea, Partea III. și IV.

5. **Aritmetica**, 2 ore. Repetiția calculării cu fracțiuni. Procentele, interesele, rabatul, calcularea câștigului și a pierderii în procente. Raportul și proporțiunea. Împărțirea proporțională. Valoarea medie. Calculul alegațiunei. Măsuri și monete mai însemnate din străinătate și raportul dintre acelea și monetele și măsurile noastre. — Manual: Aritmetica pentru școale medii de Beke Manó, în românește de A. Ciortea.

6. **Fizica**, 3 ore. Proprietățile generale ale corpurilor și stările lor de agregatiune. Elemente din mehanica corpurilor solide, lichide și gazoase. Efectele căldurii asupra corpurilor. Noțiuni elementare de acustică. Fenomenele fundamentale de lumină. Fenomene fundamentale magnetice și electrice. Aparatele mai simple și mai de însemnătate pentru înțelegerea diferitelor fenomene fizice. Noțiuni elementare de geografie astronomică și fizică. — Manual: Fizică pentru școale secundare inferioare, de Tit L. Blaga.

7. **Istoria patriei**, 3 ore. Istoria pragmatică a Ungariei. În liniamente generale și pe baza dezvoltării istorice cunoștințe din constituția patriei. — Manual: Istoria Ungariei de L. Mangold, trad. de V. Goldiș.

8. **Igiena**, 2 ore. Corpul omenesc. Organele mișcării. Organele mistuirii. Respirațiunea. Organul vorbirii. Simțirea și organele senzurilor. Nutrirea. Alimentele. Locuința. Îmbrăcămintea. Lucrarea fizică și intelectuală. Apărarea contra boalelor. Boale ereditare. Boale molipsitoare. Îngrijirea bolnavului. Chemarea femeii la îngrijirea copilului bolnav. — Manual: Higiena populară, de Dr. G. Vuia.

9. **Economia de casă**, 1 oră. Întocmirea gospodăriei. Avere și venitele. Cheltuelile și budgetul. Valoarea materială, intelectuală și morală a activității casnice a femeii. Locuința. Alimentarea. Piața. Procurarea și conservarea alimentelor. Im-

brăcămintea. Procurarea, gătirea și cruțarea îmbrăcămintei din punct de vedere economic și estetic. Principiile educației fizice. Munca, odihna. Recreare și distracție. Jocul. Povești, lectură și conversație ca mijloace de instrucție în familie. Sădirea și cultivarea virtuților, sânguinței, simțului de datorie, iubirii de adevăr și supunerii, a sentimentului religios și patriotic. Necesitatea conlucrării familiei cu școala; influența societății și a tovarășiilor de joc. Înșușirile de caracter ale omului cu educație bună. Însemnătatea educației pentru consolidarea familiei, a societății și a națiunii.

10. Lucru de mână, 3 ore. Ștergar sau alt obiect cu broderie artistică à-jour cu ciucuri înnoțați. Croirea hainelor. Broderii artistice.

11. Desemn, 2 ore. Continuare cu desemnarea de obiecte, deprindere în pictarea de obiecte artistice sau din natură. Compunere și colorare de ornamente plane din elementele diferitelor stiluri vechi, ca motive de modele pentru lucrul manual. Exerciții de penel după obiecte din natură.

12. Muzica vocală, 2 ore. Structura gamei diatonice cu explicarea accidentilor în diferitele game. Caracterul gamelor orientale. Intervalele perfecte, mari, mici, mărite și micșorate. Raportul între ritm și mișcare. Exerciții în 3 voci. Căntece.

13. Gimnastica, 1 oră. Exerciții libere și la aparate. Jocuri gimnastice.

La instrucția din Limba franceză ca obiect facultativ, au participat 75 eleve, fiecare clasă câte 2 ore pe săptămână.

La instrucția în piano-forte și violină au participat 85 eleve.

Din limba maghiară, germană și franceză s'au ținut neîntrerupt conversații cu elevele interne, sub conducerea directoarei, a profesoarelor și a guvernantelor.

Superiorul clasei	I	a fost	Dr. Eleonora Lemény.
"	"	II	" " Dr. Ion Borcia.
"	"	III	" " Victor Stanciu.
"	"	IV	" " Eugenia Tordășianu.

b) Cursul complementar:

În cursul complementar s'a predat:

1. *Limba și literatura română* (3 ore), prin *Dr. I. Borcia*.
2. *Istoria universală* (2 ore), prin *Dr. I. Borcia*.
3. *Pedagogia de casă* (2 ore), prin *Dr. V. Bologa*.
4. *Limba maghiară* (2 ore), prin *Dr. V. Bologa*.
5. *Limba germană* (2 ore), prin *Dr. I. Borcia*.
6. *Limba franceză* (3 ore), prin *Elena Petrașcu*.
7. *Lucru de mână* (4 ore), prin *Maria Florea*.
8. *Pictură* (2 ore), prin *Aleksandrina Moga*.
9. *Muzica instrumentală* (fortepiano sau violină) prin *Selma Mökesch, Olivia Bardosy, Delia Olariu, Elsa de Heldenberg, Aleksandrina Moga și Cornelia Man*.

Cursul complementar se susține și pentru viitor în sensul statutului de organizare al școlii. (Vezi: Înștiințare pentru anul viitor, pag. 50).

3. Conspectul elevilor înmatriculate în anul școlar 1909/1910.

Nr. crt.	Numele elevii	Locul nașterii	Comitatul
<i>Clasa I.</i>			
1	Eugenia Bologa	Nagyszeben -- Sibiiu	Szeben — Sibiiu
2	Lucreția Câmpean	Bârghiș	Nagy-Küküllő Târnava-mare
3	Veturia D. Chirtop	Câmpeni	Torda-Aranyos Turda-Arieș
4	Paraschiva Dragoman	Cichindeal	Szeben — Sibiiu
5	Olga Draia	Abrudbánya — Abrud	Alsófehér Alba-inferioară
6	Ana Georgescu	Poiana	Szeben — Sibiiu
7	Cornelia Herbay	Vișel — Vecel	Hunyad Hunedoara
8	Ana Muntean	Nagyszeben — Sibiiu	Szeben — Sibiiu
9	Maria Oancea	Brezoi	România
10	Maria Păltineanu	Râmnic — Vâlcea	”
11	Lucreția Pop	Hașag	Nagy-Küküllő Târnava-mare
12	Ana F. Popescu	Sinești	România
13	Ana Șogan	Rășinari	Szeben — Sibiiu
14	Maria V. Tintorescu	Horez	România
15	Maria Voștinariu	Tincova	Krassó-Szörény Caraș-Severin
<i>Clasa II.</i>			
1	Valeria Balya	Săpânța	Máramaros Maramurăș
2	Paraschiva Comșa	Săliște	Szeben — Sibiiu
3	Ana Crețiu	Rășinari	” ”
4	Lucreția Dobrotă	Poiana	” ”
5	Maria Dragoman	Cichindeal	” ”
6	Maria Hânsa	Săliște	” ”
7	Elena Henteș	Szászsebes Sebeșul-săsesc	” ”

Nr. crt	Numele elevii	Locul nașterii	Comitatul
8	Septimia Holerga	Frâua	Nagy-Küküllő Târnava-mare
9	Livia V. Ille	Budapest — Budapesta	Pest-Pilis-Solt...
10	Parasch. Mălăncrăvean	Bârghiș	Nagy-Küküllő Târnava-mare
11	Maria N.-Negoescu	Intorsura-Buzăului	Háromszék Treiscaune
12	Viorica Pop	Nagy-Várad Oradea-mare	Bihar — Bihor
13	Letiția Roman	Hărțăgani	Hunyad Hunedoara
14	Aurelia Salca	Rășinari	Szeben — Sibiiu
15	Maria Sbârcea	Sibiel	„ „
16	Veturia Sêrb	Karánsebes Caransebeș	Krassó-Szörény Caraș-Severin
17	Maria Tipuriță	Vale	Szeben — Sibiiu
18	Paraschiva Tipuriță	„	„ „
19	Ana Vișineanu	Bacău	România
<i>Clasa III.</i>			
1	Ana Balya	Săpânța	Máramaros Maramurăș
2	Maria Banciu	Marpod	Szeben — Sibiiu
3	Aurora Băițan	Liteni	Bucovina
4	Zoe Bianu	Făget	Kis-Küküllő Târnava-mică
5	Maria Bologa	Nagyszeben — Sibiiu	Szeben — Sibiiu
6	Cornelia Brediceanu	Lugos — Lugos	Krassó-Szörény Caraș-Severin
7	Viorica Chirtop	Câmpeni	Torda-Aranyos Turda-Arieș
8	Eugenia Ciocan	Săcădate	Szeben — Sibiiu
9	Maria Ciucean	București	România
10	Persida Corcea	Vărădia	Temes — Timiș
11	Constanța Cothișel	Certege	Torda-Aranyos Turda-Arieș
12	Ana St. Curta	Marosujvár Murăș-Uioara	Alsófehér Alba-inferioară
13	Elena Faur	Criștior	Hunyad Hunedoara
14	Maria Filip	Săcădate	Szeben — Sibiiu

Nr. crt	Numele elevului	Locul nașterii	Comitatul
15	Elena Fumor	Nereu	Torontál Torontal
16	Marta Fumor	„	„
17	Margareta Gheorghiu	Robești (Vâlcea)	România
18	Maria Hoportean	Vaidasig	Torda-Aranyos Turda-Arieș
19	Lucia Hosszu	Déva -- Deva	Hunyad Hunedoara
20	Maria Isdrailă	Rășinari	Szeben — Sibiiu
21	Victoria Jourca	„	„ „
22	Maria Lăpădat	Berliște	Krassó-Szörény Caraș-Severin
23	Eleonora Lobonțiu	Hăpria-română	Alsófehér Alba-inferioară
24	Dorina Maier	Toplița-română	Maros-Torda Murăș-Turda
25	Susana Marta	Căprioara	Krassó-Szörény Caraș-Severin
26	Aurora M. Mihali	Sotelec	Szolnok-Doboka Solnoc-Dobâca
27	Alexandrina Moldovan	Déva — Deva	Hunyad Hunedoara
28	Ana Moldovan	Băița	„
29	Elena Neagoș	Deda	Maros-Torda Murăș-Turda
30	Sofia N.-Negoescu	Zagon	Háromszék Treiscaune
31	Minerva Opriș	Șura-mare	Szeben — Sibiiu
32	Florica Pamfilie	Câmpulung	România
33	Cornelia Pascu	Comloșul-mare	Torontál Torontal
34	Lucia Păltineanu	Râmnic-Vâlcea	România
35	Eugenia Petric	Nagyszeben-Sibiiu	Szeben — Sibiiu
36	Aurelia Pocrean	Bocșa-montană	Krassó-Szörény Caraș-Severin
37	Ana E. Pop	Abrudbánya-Abrud	Alsófehér Alba-inferioară
38	Augusta Popescu	Nagyszeben-Sibiiu	Szeben — Sibiiu
39	Paraschiva I. Popovici	Ruși	„ „
40	Eugenia Poruțiu	Cianul deșert	Torda-Aranyos Turda-Arieș
41	Aurelia Răchișan	Săsciori	Szeben — Sibiiu

N. crt.	Numele elevului	Locul nașterii	Comitatul
42	Constanța Roman	Luncoiul-de-sus	Hunyad Hunedoara
43	Elena Russu	Ida-mare	Kolozs — Cluj
44	Constanța Stoia	Surdulești (Teleorman)	România
45	Eugenia Teodor	Brassó — Brașov	Brassó — Brașov
46	Alexandrina Tripon	Beszterce — Bistrița	Beszterce-Naszód Bistrița-Năsăud
47	Felicia Vulcu	Seliște	Szeben — Sibiiu
48	Letiția Vulcu	Pogăceaua	Maros-Torda Murăș-Turda
	<i>Clasa IV.</i>		
1	Constanța Baca	Poplaca	Szeben — Sibiiu
2	Florica Bodea	Buteni	Arad
3	Constanța Bohățiel	Supurul-de-sus	Szilágy — Selagiu
4	Maria Boroianu	București	România
5	Elena Boșca	Horez (Vâlcea)	„
6	Amalia Bran	Teaca	Kolozs — Cluj
7	Paraschiva Ciocănel	Glâmboaca	Szeben — Sibiiu
8	Aurelia Cioran	Nagyszeben — Sibiiu	„ „
9	Ana Cherebețiu	Gichișul-de-jos	Szolnok-Doboka Solnoc-Dobăca
10	Amalia Chișoșan	Chevereșul-mare	Temes — Timiș
11	Elena Coca	Iam	Krassó-Szörény Caraș-Severin
12	Septimia Dămian	Zlatna	Alșófehér Alba-inferioară
13	Maria Draia	Tomnatec	Hunyad Hunedoara
14	Maria Duma	Jabenita	Maros-Torda Murăș-Turda
15	Elisaveta Florea	Daneș	Nagy-Küküllő Târnava-mare
16	Elisaveta Fumor	Nereu	Torontál Torontal
17	Eleonora Grădinar	Laz	Szeben — Sibiiu
18	Lucreția Iosif	Aciliu	„ „
19	Aglaia Isopescul	Vicovul-de-jos	Bucovina

Nr. crt.	Numele elevi	Locul nașterii	Comitatul
20	Lucia Lucuța	Arad	Arad
21	Lucreția Marinescu	Porumbacul-inferior	Fogaras — Făgăraș
22	Antonela Marchiș	T.-Carand	Bihar — Bihor
23	Livia Marcu	Șomcuta-mare	Szatmár — Sătmar
24	Ana Mărginean	Bogatu-român	Alsófehér Alba-inferioară
25	Elisaveta Mezin	Nereu	Torontál Torontal
26	Mărioara Negru	Satu-nou	„
27	Cornelia Nicolin	Covăsiņ	Arad
28	Elena Pap	Sălsig	Szilágy — Selagiu
29	Cornelia I. Papp	Criștior	Hunyad Hunedoara
30	Elena Pinciu	Nagyszeben — Sibiu	Szeben — Sibiu
31	Stana Piso	Mohu	„ „
32	Cornelia E. Popp	Șinca-veche	Fogaras — Făgăraș
33	Maria D. Popp	Bereck	Háromszék Treiscaune
34	Eugenia Popovici	Lugos — Lugos	Krassó-Szörény Caraș-Severin
35	Maria I. Popovici	Ruși	Szeben — Sibiu
36	Pompilia Predovici	Vingard	Alsófehér Alba-inferioară
37	Viorica Rudnean	Satu-nou	Torontál Torontal
38	Maria Salcă	Rășinari	Szeben — Sibiu
39	Elena Scridon	Beszterce — Bistrița	Beszterce-Naszód Bistrița-Násăud
40	Victoria Silvan	Drăgășani	România
41	Silvia Spornic	Veștem	Szeben — Sibiu
42	Virginia Stănilă	Vale	„ „
43	Florica Teodosiu	Hátszeg — Hațeg	Hunyad Hunedoara
44	Maria Trăilă	Oravița	Krassó-Szörény Caraș-Severin
45	Maria Vițian	Slatina	„ „

Nr. crt	Numele elevii	Locul nașterii	Comitatul
	<i>Cursul complementar.</i>		
1	Adalgiza Antonescu	Craiova	România
2	Artemiza Antonescu	"	"
3	Olimpia Ciugudean	Lippa — Lipova	Temes — Timiș
4	Maria Cocian	Szilágycseh Cehul-Silvaniei	Szilágy — Selagiu
5	Ana Dabici	Lippa — Lipova	Temes — Timiș
6	Minerva Farcaș	Zilah — Zelau	Szilágy — Selagiu
7	Irina Fauru	Abrudbánya — Abrud	Alsófehér Alba-inferioară
8	Cornelia Magde	Drâmbar	" "
9	Letiția Manuilă	Pecica-română	Arad
10	Laura Papp	Zilah — Zelau	Szilágy — Selagiu
11	Eugenia Pop	Veneția-inferioară	Fogaras — Făgăraș
12	Livia Șimon	Ciacova	Temes — Timiș
	<i>Conspectul elevilor din internat</i>		
1	Adalgiza Antonescu	Craiova	România
2	Artemiza Antonescu	"	"
3	Ana Balya	Săpânța	Máramaros Maramurăș
4	Valeria Balya	"	"
5	Ana Băițan	Liteni	Bucovina
6	Zoe Bianu	Făget	Kis-Küküllő Târnava-mică
7	Florica Bodea	Buteni	Arad
8	Constanța Bohățiel	Supurul-de-sus	Szilágy — Selagiu
9	Maria Boroianu	București	România
10	Elena Boșca	Horez	"
11	Amalia Bran	Teaca	Kolozs - Cluj
12	Cornelia Brediceanu	Lugos	Krassó-Szörény Caraș-Severin

Nr. crt	Numele elevi	Locul nașterii	Comitatul
13	Lucreția Câmpean	Bârghiș	Nagy-Küküllő Tárnava-mare
14	Maria Ciucean	București	România
15	Olimpia Ciugudean	Lippa — Lipova	Temes — Timiș
16	Ana Cherebețiu	Gichișul-de-jos	Szolnok-Doboka Solnoc-Dobâca
17	Viorica Chirtop	Câmpeni	Torda-Aranyos Turda-Arieș
18	Veturia Chirtop	„	„
19	Amalia Chișoșan	Chevereșul-mare	Temes — Timiș
20	Elena Coca	Iam	Krassó-Szörény Caras-Severin
21	Maria Cocian	Szilágycseh Cehul-Silvaniei	Szilágy — Selagiu
22	Paraschiva Comșa	Săliște	Szeben — Sibiiu
23	Persida Corcea	Vărădia	Temes — Timiș
24	Constanța Cothișel	Certege	Torda-Aranyos Turda-Arieș
25	Ana Crețu	Rășinari	Szeben — Sibiiu
26	Ana Curta	Marosujvár Murăș-Uioara	Alsófehér Alba-inferioară
27	Ana Dabici	Lippa — Lipova	Temes — Timiș
28	Septimia Dămian	Zlatna	Alsófehér Alba-inferioară
29	Lucreția Dobrotă	Poiana	Szeben — Sibiiu
30	Olga Draia	Abrudbánya — Abrud	Alsófehér Alba-inferioară
31	Maria Draia	Tomnatec	Hunyad Hunedoara
32	Maria Duma	Jabenița	Maros-Torda Murăș-Turda
33	Elena Faur	Criștior	Hunyad Hunedoara
34	Irina Fauru	Abrudbánya — Abrud	Alsófehér Alba-inferioară
35	Minerva Farcaș	Zilah — Zelau	Szilágy — Selagiu
36	Elisaveta Florea	Daneș	Nagy-Küküllő Tárnava-mare
37	Elena Fumor	Nereu	Torontál Torontál
38	Elisaveta Fumor	„	„
39	Marta Fumor	„	„

Nr. crt	Numele elevi	Locul nașterii	Comitatul
40	Margareta Gheorghiu	Robești	România
41	Maria Hânsa	Săliște	Szeben — Sibiiu
42	Cornelia Herbay	Vișel	Hunyad Hunedoara
43	Maria Hoportean	Vaidasig	Torda-Aranyos Turda-Arieș
44	Lucia Hosszu	Déva — Deva	Hunyad Hunedoara
45	Livia V. Ille	Budapest — Budapesta	Pest-Pilis-Solt...
46	Maria Isdrailă	Rășinari	Szeben — Sibiiu
47	Aglaia Isopescul	Vicovul-de-jos	Bucovina
48	Veturia Jourca	Rășinari	Szeben — Sibiiu
49	Maria Lăpădat	Berliște	Krassó-Szörény Caraș-Severin
50	Eleonora Lobonțiu	Hăpria-română	Alsófehér Alba-inferioară
51	Lucia F. Lucuța	Arad	Arad
52	Cornelia Magde	Drâmbar	Aslófehér Alba-inferioară
53	Dorina Maier	Toplița-română	Maros-Torda Murăș-Turda
54	Letiția Manuilă	Pecica-română	Arad
55	Livia Marcu	Șomcuta-mare	Szatmár-Sátmar
56	Antonela Marchiș	T.-Carand	Bihar — Bihor
57	Lucreția Marinescu	Porumbacul-inferior	Fogaras — Făgăraș
58	Susana Marta	Căprioara	Krassó-Szörény Caraș-Severin
59	Parasch. Mălăncrăvean	Bărghiș	Nagyküküllő Târnava-mare
60	Elisaveta Mezin	Nereu	Torontál Torontal
61	Aurora Mihali	Sotelec	Szolnok-Dohoka Solnoc-Dobâca
62	Alexandrina Moldovan	Déva — Deva	Hunyad Hunedoara
63	Ana Moldovan	Băița	„
64	Elena Neagoș	Deda	Maros-Torda Murăș-Turda
65	Maria N.-Negoescu	Intorsura-Buzăului	Háromszék Treiscaune
66	Sofia N.-Negoescu	Zagon	„

Nr. crt	Numele elevii	Locul nașterii	Comitatul
67	Mărioara Negru	Satu-nou	Torontál Torontal
68	Cornelia Nicolin	Covăsinț	Arad
69	Maria Oancea	Brezoi	România
70	Elena Pap	Sălsig	Szilágy — Selagiú
71	Laura Papp	Zilah-Zelau	” ”
72	Cornelia I. Papp	Criștior	Hunyad Hunedoara
73	Cornelia Pascu	Comloșul-mare	Torontál Torontal
74	Lucia Păltineanu	Râmnic-Vâlcea	România
75	Maria Păltineanu	” ”	”
76	Eugenia Petric	Nagyszeben — Sibiiu	Szeben — Sibiiu
77	Aurelia Pocrean	Bocșa-montană	Krassó-Szörény Caraș-Severin
78	Viorica Pop	Nagy-Várad Oradea-mare	Bihar — Bihar
79	Eugenia Pop	Veneția-inferioară	Fogaras — Fágáras
80	Ana E. Pop	Abrudbánya — Abrud	Alsófehér Alba-inferioară
81	Cornelia E. Popp	Șinca-veche	Fogaras — Fágáras
82	Maria D. Popp	Bereck	Háromszék Treiscaune
83	Ana F. Popescu	Sinești	România
84	Eugenia Popovici	Lugos	Krassó-Szörény Caraș-Severin
85	Eugenia Poruțiu	Cianul-deșert	Torda-Aranyos Turda-Arieș
86	Aurelia Răchițan	Săsciori	Szeben — Sibiiu
87	Constanța Roman	Luncoiul-de-sus	Hunyad Hunedoara
88	Letița Roman	Hărțagani	”
89	Viorica Rudnean	Satu-nou	Torontál Torontal
90	Elena Russu	Ida-mare	Kolozs — Cluj
91	Veturia Sêrb	Karánsebes Caransebeș	Krassó-Szörény Caraș-Severin
92	Elena Scridon	Beszterce — Bistrița	Beszterce-Naszód Bistrița-Násáud
93	Victoria Silvian	Drăgășani	România

Nr. crt	Numele elevei	Locul nașterii	Comitatul
94	Virginia Stănilă	Vale	Szeben — Sibiiu
95	Constanța Stoia	Surdulești	România
96	Livia Șimon	Ciacova	Temes — Timiș
97	Ana Șogan	Rășinari	Szeben — Sibiiu
98	<i>Iuliana Șogan</i>	„	„ „
99	Eugenia Teodor	Brassó—Brașov	Brassó — Brașov
100	Florica Teodosiu	Hätszeg — Hațeg	Hunyad Hunedoara
101	Maria Tintorescu	Horez	România
102	Maria Trăilă	Oravița	Krassó-Szörény Caraș-Severin
103	Alexandrina Tripon	Beszterce — Bistrița	Beszterce-Naszód Bistrița-Năsăud
104	Ana Vișineanu	Bacău	România
105	Maria Vișian	Slatina	Krassó-Szörény Caraș-Severin
106	Letiția Vulcu	Pogăceaua	Maros-Torda Murăș-Turda

— x —

NOTA. Elevele al căror nume s'a tipărit cu litere cursive au frecventat școala elementară a „Reuniunii femeilor române“ din Sibiiu. — Pentru elevele din România nu sunt indicate județele (comitatele).

I. Date statistice după clase

despre elevele înmatriculate la școala civilă de fete a Asociațiunii pro 1909/1910.

C l a s a	Numărul elevelor					Elevele după confesiune				Elevele după naționalitate			Elevele interne și externe		Ocupațiunea părinților														
	înmatriculate	ordinare	privatiste	s'au supus exam. la finea anului	s'au retras în decursul anului	gr. orientale	gr. catolice	rom. cat.	ev. luth.	ev. ref.	române	maghiare	germane	interne	externe	proprietari și arendași	aplicați la probe brute	industriași de sine stătători	comerc. de sine stătători	funcționari publici de stat	funcționari privați	preoți	profesori, învățați	medici, avocați, ingineri	soldați	aplicați în serviciu	privatieri (pensio-nari), capitaliști	Suma	
																													gr. orientale
I.	15	15	—	13	2	14	1	—	—	—	15	—	—	9	6	5	—	1	—	1	—	—	1	3	2	1	1	—	15
II.	19	19	—	19	—	16	3	—	—	—	19	—	—	12	7	4	2	—	2	1	1	6	1	2	—	—	—	19	
III.	48	48	—	47	1	37	11	—	—	—	48	—	—	39	9	12	2	—	6	3	2	9	2	9	1	—	2	48	
IV.	45	45	—	44	1	35	10	—	—	—	45	—	—	33	12	9	—	2	3	6	3	10	7	4	—	—	1	45	
Cursul compl.	12	—	12	11	1	6	5	1	—	—	12	—	—	12	—	2	—	—	1	3	—	3	1	2	—	—	—	12	
Suma	139	127	12	134	5	108	30	1	—	—	139	—	—	105	34	32	4	3	12	14	6	29	14	19	2	1	3	139	

II. Date statistice

despre elevele adăpostite în internatul școlii civile de fete a Asociațiunii în an. școl. 1909/1910.

C l a s a	Elevele adăpostite în internat		Elevele interne după confesiune					Elevele interne după naționalitate			Ocupațiunea părinților													
	din școala civilă a Asociațiunii	din școala elementară a Reuniunii femeilor române	în școala civilă		în școala elementară			în școala civilă		în școala elementară	propriet. și arendași	industriași de sine stătători	comercianți de sine stătători	funcționari publici de stat	funcționari privați	preoți	profesori, învățători	medici, avocați, ingineri	soldați	privatieri (pensionari), capitaliști	Suma			
I.	9	—	9	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	1	—	—	—	2	1	—	9			
II.	12	—	10	2	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	1	5	—	2	—	—	12			
III.	39	1	29	10	—	—	1	—	—	—	12	—	5	3	2	8	1	8	1	—	40			
IV.	33	—	24	9	—	—	—	—	—	—	6	—	2	5	3	7	6	4	—	—	33			
Cursul compl.	12	—	6	5	1	—	—	—	—	—	2	—	1	3	—	3	1	2	—	—	12			
Suma	105	1	78	26	1	—	1	—	—	105	—	—	1	27	—	10	12	6	23	8	18	2	—	106
	106		106					106			106													

5. Mijloacele de învățământ.

A. Biblioteca corpului profesoral.

1. Cărți.

a) Dăruite:

1. Dr. Gr. Antipa, Fauna ichtiologică a României. București 1909.
2. C. Litzica, Catalogul manuscriptelor grecești. București 1909.
3. Donado da Lezze, Historia turchesca. Publicată de Dr. I. Ursu. București 1910.
4. I. Bianu și N. Hodoș, Bibliografia românească veche, tom. II. fasc. V. București 1909.
5. E. Hurmuzachi, Documente privitoare la istoria Românilor, vol. XIII. București 1909.
6. Titus Livius, Istoria romană, tom. IV., fasc. I. Traducere de Nd. Locusteanu și I. S. Petrescu. București 1909.
7. T. Pamfile, Jocuri de copii. București 1909.
8. D. Zamfirescu, Poporanismul în literatură. București 1909.
9. Al. Vasiliu, Cântece, urături și bocete. București 1909.
10. N. Gane, Bogdan Petriceicu-Hasdeu. București 1909.
11. Analele Academiei române, seria II. tom. XXXI, secția istorică. București 1909.
12. Analele Academiei române, seria II. tom. XXXI, secția științifică. București 1909.
13. Analele Academiei române, seria II. tom. XXXI, partea administrativă. București 1909.
14. Analele Academiei române 1898—1908. Indice alfabetic. București 1909.
15. Academia română, Publicațiunile fondului Adamachi, tom. II. București 1906.

Dăruite de Academia Română.

β) Cumpărate:

16. Putnoky Miklós, Carmen Sylva élete és művei. Lugos 1910.
17. C. Sandu-Aldea, Ape mari. București 1910.

18. St. O. Iosif, Poezii. București 1910.
19. Ecaterina Pitiș, Poezii. București 1909.
20. P. Cerna, Poezii. București 1910.
21. O. Goga, Ne chiamă pământul. București 1909.

B. Biblioteca elevilor.

1. Dr. I. Lupaș, Despre începutul neamului românesc. Sibiiu 1907.
2. Octav Minar, Eminescu Comemorativ, Album Artistic-Literar. Iași.
3. N. Putnoky, Carmen Sylva élete és művei. Lugos 1910. (3 ex.)
4. Carmen Sylva, Valuri alinate. Traduceri de G. Coșbuc. București 1906.
5. Ecaterina Pitiș. Poezii. București 1909. (3 ex)
6. St. O. Iosif, Poezii. București 1910. (4 ex.)

II. Reviste și ziare.

α) dăruite de redacțiuni:

1. «Transilvania», Sibiiu.
2. «Telegraful Român», Sibiiu.
3. «Voința Națională», București.
4. «Drapelul», Lugoj.
5. «Viitorul», București.
6. «Natura», București.

β) abonate:

7. «Luceafărul», Sibiiu.
8. «Pädagogische Studien», Dresden.
9. «Magyar Paedagogia», Budapest.
10. «Amicul Tinerimei», București.
11. «Convorbiri literare», București.
12. «Revista literară și științifică», București.
13. «Fluerașul», București.

III. Rechizite de învățământ și mobile.

1. 25 bănci de școală.
2. O dropie împăiată (Otis tarda), dăruită de dl *Pavel Fumor*, proprietar în Nereu.
3. 2 stufe Calcit cu aur și 2 cristale de Pirit, dăruite de Dl *Victor Dămian*, proprietar de mine în Zlatna.

Direcțiunea împlinește o plăcută datorie, aducând cele mai vii mulțămiri tuturor p. t. binefăcători, onorabilelor societăți și redacțiuni, cari au binevoit a contribui la înmulțirea mijloacelor de învățământ pentru școala noastră.

6. Din cronica școllei și a internatului.

Anul școlar s'a început la 1 Septembrie 1909 st. n.

În decursul anului școala a fost vizitată de Dl *Iosif St. Șuluțu*, prezidentul Asociațiunii, ca delegat al comitetului, de Dl *Alexandru Munka*, inspector regesc de școale și de Dl *Ioachim Nistor*, subinspector regesc de școale. În 25 și 26 Maiu 1910, a fost vizitată școala de Dl *Ștefan Gyöngyössi*, delegat al ministerului regesc de culte și instrucțiune publică.

Agendele curente școlare, didactice și administrative ale institutului, s'au pertractat în 12 consilii.

*

Starea sanitară: O mică epidemie de scarlatină, ce s'a ivit și între copilele școllei noastre, ne-a silit a da vacanță de Paști mai de grabă ca de obicei cu 12 zile, ca să prevenim, după putință, lățirea boalei. Altcum cele câteva eleve bolnave s'au însănătoșat pe deplin, au continuat studiile și au absolvat în ordine clasele respective.

Elevelor se dă ocaziune a ieși cât mai des la preumblare, a face exerciții gimnastice și a se recrea în grădina institutului. În cursul iernii patinează în orele libere și urmează școala de dans în edificiul propriu al școllei.

În 20 Aprilie 1910 au fost revaccinate elevele născute în 1899, prin medicul institutului nostru.

*

În postul Paștilor s'au mărturisit și cuminecat elevele prin cateheții și parohii ambelor confesiuni române.

Excursiune școlară sub conducerea corpului profesoral s'a făcut în 23 Octomvrie 1909 în comuna Rășinari la mormântul fericitului arhiepiscop și mitropolit *Andrieu baron de Șaguna*, cu elevele din cl. IV. civ. și cursul complementar.

În decursul anului școlar elevele din clasele superioare au cercetat Muzeul Asociațiunii și Muzeul Bruckenthal din Sibiiu.

*

Festivități solemne, la care a participat institutul au fost: Serbarea onomasticeii *Majestății Sale Impăratului și Regelui nostru Francisc Iosif I* la 4 Octomvrie 1909.

Serbarea aniversării centenare dela nașterea fericitului arhiepiscop și mitropolit *Andreiu Baron de Șaguna*, în 18 Octomvrie 1909, cu care prilej s'a depus pe mormântul Marelui Arhieru o cunună cu inscripția: *Primului prezident — Școala Asociațiunii*.

Serbarea școlară din 19 Noemvrie 1909, în memoria fericitei *Impărătese și Regine Elisabeta*.

Serbarea aniversării anului al 50-lea dela moartea marelui patriot și bărbat de stat: *Contele Ștefan Széchenyi* în 8 Aprilie 1910.

7. Examenenele.

Examenenele de primire s'au ținut în 3 Septemvrie n. 1909.

Examenenele publice dela finea anului școlar se vor ținea din 22—28 Iunie st. n. după programa următoare:

Miercuri în 22 Iunie.

a) înainte de ameazi:

dela 8—11 ore Religiunea cu elevele din toate clasele civile.

b) după ameazi:

dela 3—5 ore Clasa I civilă, din studiile: Limba română, Aritmetică și Geometrie.

Joi în 23 Iunie.

a) înainte de ameazi:

dela 9—11 ore Clasa III civilă, din studiile: Geografie și Limba maghiară.

b) după ameazi:

dela 3—5 ore Clasa II civilă, din studiile: Limba maghiară și Limba germană.

Vineri în 24 Iunie.

a) înainte de ameazi:

dela 8—11 ore Clasa IV civilă, din studiile: Limba română, Fizică și Limba maghiară.

b) după amiazi:

dela 3—5 ore Muzica instrumentală (piano, violină) cu elevele din clasa I, II și III civilă.

Sâmbătă în 25 Iunie.

a) înainte de amiazi:

dela 9—11 ore Muzica vocală și instrumentală (piano, violină) cu elevele din clasa IV civilă și Cursul complementar.

Marți în 28 Iunie.

a) înainte de amiazi:

dela 11—12 ore Încheierea solemnă a anului școlar și distribuirea atestatelor.

Lucrurile de mână, de caligrafie și desemn, sunt expuse în decursul examenelor într'una din salele institutului.

8. Înștiințare pentru anul viitor.

În clasa I a școlii civile de fete se primesc eleve:

- a) care arată prin *atestat de botez*, că au împlinit cel puțin vârsta de 9 ani și
- b) dovedesc prin *atestat școlar*, că au absolvat cu succes IV clase elementare (poporale sau primare), ori apoi dovedesc pe baza unui *examen de primire*, că sunt bine orientate în materialul de învățământ prescris pentru clasa a IV-a elementară.

În celelalte clase ale școlii civile de fete se primesc eleve care dovedesc prin *atestat școlar*, că au absolvat cu succes vre-o clasă premergătoare la școlii de categoria școlii civile.

Fără asemenea atestat, sau pe lângă atestat de pe clasa V și VI dela școală elementară poporală, primirea în ori-care clasă a școlii civile, ce corespunde vârstei elevei, se poate face numai pe baza unui *examen de primire*, depus cu succes înaintea corpului profesoral al școlii, în sensul ordinațiunii ministerului regesc-ungar de culte și instrucție publică, dto 11 August 1887, Nr. 29,000. Examenul de primire este scutit de taxă.

Elevele, care se înmatriculează întâi dată la școala noastră, au să producă *atestat școlar, atestat de botez și certificat de revaccinare*.

În *cursul complementar* (supletor), împreună cu școala civilă de fete a Asociațiunii în sensul §-lui 6 din statutul de organizare al școlii, se primesc eleve care au absolvat patru clase civile (secundare). Se pot primi și eleve care au absolvat cu note bune numai *două clase civile*, dacă au trecut de 15 ani și sunt împiedecate a absolvă cele patru clase civile.

Înscrierile pentru anul școlar 1910/1911 se pot face din 1—6 Septembrie 1910 *stil nou*.

Examenle de corigență, se țin în 2 Septembrie 1910 st. n. la 8 ore a. m. cu elevele care s'au anunțat la direcțiune.

În 3 Septembrie 1910 st. n. la 8 ore a. m. se țin *examenle de primire*, iar în 5 Septembrie se vor începe prelegerile regulate.

Didactrul e 5 cor. pe lună, iar pentru elevele, care se înscriu întâia-dată la această școală, se plătește încă, odată pentru totdeauna, o taxă de înmatriculare de 4 cor. Acelaș didactru e și pentru elevele din cursul complementar.

Elevele care voiesc să fie primite *în internat*, fie eleve ale școlii civile, sau ale școlii elementare a Reuniunii femeilor române, au să fie anunțate de timpuriu la direcțiunea școlii, înainte de începutul anului școlar, pentruca să se poată face dispozițiunile necesare.

Taxa internatului e 550 cor. pe an, în care se cuprinde și didactrul, și se plătește înainte, în patru sau în două rate.¹ Spesele pentru cărțile de învățământ, pentru materialul de scris, desemn și lucru de mână, le poartă părinții deosebit, precum și cheltuelile pentru îmbrăcăminte și încălțăminte, pentru instrucțiune în forte-piano și în limba franceză.

Taxele pentru instrucțiune în forte-piano sunt: pentru o elevă (singură), 2 ore pe săptămână, 12 cor.² pe lună; pentru două eleve (împreună), 2 ore pe săptămână, 6 cor. pe lună de elevă.

Instrucțiunea din limba franceză, pe lună 2 cor. de elevă.

Toate taxele se plătesc direcțiunii școlare.

Edificiul internatului este situat în mijlocul unei grădini frumoase lângă parcul orașului și e provăzut cu apaduct, baie

¹ Dacă vre-o elevă părăsește școala în cursul anului, are să plătească taxa internatului până la finea semestrului respectiv.

² Din care sumă 2 cor. pe lună se contează institutului, pentru susținerea forte-pianelor în stare bună.

proprie și lumină electrică, încât oferă cele mai bune condiții igienice.

Elevele din internat, afară de lecții, au în fiecare zi anumite ore de conversație în limba franceză, maghiară și germană, după trebuință. Pe lângă aceea ele se prepară și învață lecțiile sub conducerea directoarei, a profesoarelor și a guvernantelor.

Elevele, care voiesc să fie primite în internat, au să aducă cu sine: o saltea, un covorel la pat, 2 perini, 4 fețe de perini, o plapomă sau țol de coperit, 4 ciarșafuri (lințoluri, lepedee), 6 ștergare, 6 serviete, apoi perie de dinți, săpun și 2 piepteni, care rămân proprietatea elevei. Afară de acestea rufele sau albiturile câte $\frac{1}{2}$ duzină din fiecare, o haină de vară și una de iarnă, două fuste de lustre (jupon) și două de flanel, ciorapi, batiste (marămi) câte 1 duzină, 1 umbrelă (cort) și încălțăminte trebuincioasă. În cursul anului vor primi în internat o haină uniformă. Strâns de uniformă se ține: o haină, 2 șurțe în forma unei haine, o pălărie de vară și una de iarnă, care au să se facă aici și care vor costă peste tot 40—60 cor.

Dela direcțiunea școlii se pot primi prin poștă: «Statutul de organizare» și «Regulamentul intern» al școlii, «Regulamentul pentru cursul complementar», «Planul de învățământ» și «Regulamentul ministerial pentru examenele publice, private, supletorii și de emendare», à 20 bani exemplarul.

Nagyszében (Sibiu), în Iunie 1910.

Direcțiunea școlii.